

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY

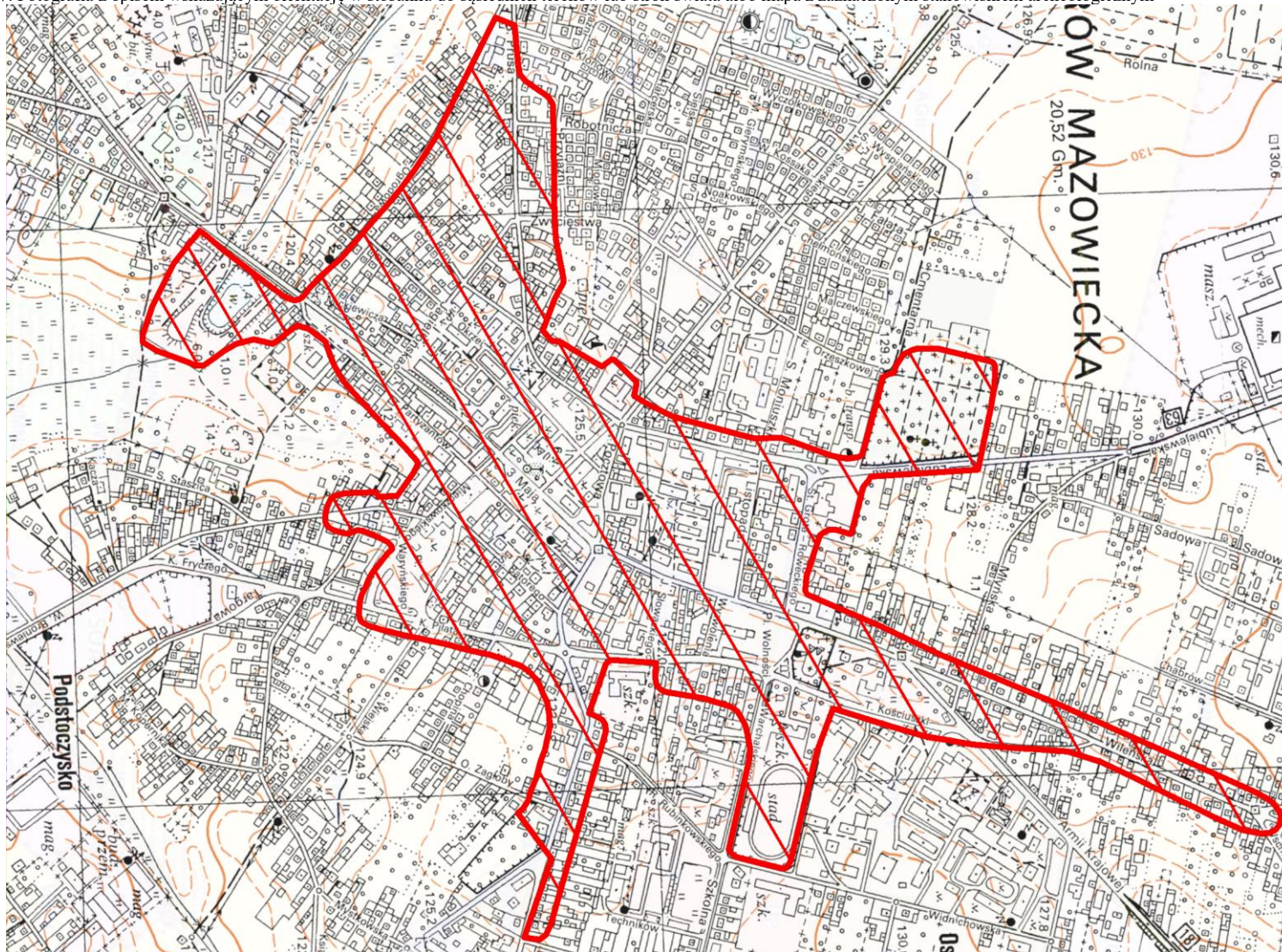
2. Czas powstania

XV-XX w.

3. Miejscowość

OSTRÓW MAZOWIECKA

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965, 254143 __C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja układu

4. Adres

ulica i nr: **obszar**

nr działki: **obszar**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr XXXVII/159/2012 Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia 28.12.2012 r.

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Strefa ochrony konserwatorskiej historycznego zespołu miejskiego wraz z zespołem sakralnym, cmentarzem oraz parkiem miejskim.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan ogólny określa się jako dobry.

Z uwagi na objęcie obszaru ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków wszelkie roboty budowlane w obrębie historycznego układu muszą być przeprowadzone za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Ustala się także obowiązek zachowania i rewaloryzacji układu urbanistycznego, w którym winny dominować działania o charakterze konserwatorskim i rewaloryzacyjnym zmierzające do utrwalenia historycznie ukształtowanych walorów miasta.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

1. Nazwa

KAMIENICA (WILLA)
obecnie BIBLIOTEKA

2. Czas powstania

1912 r.

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-zachodnim

widok w kierunku południowym

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **11 Listopada 8**

nr działki: **1678/2 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-494**
decyzją z dnia: **05.01.1983 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady
Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia
28.12.2012 r.

8. Historia, opis i wartości

Budynek zaprojektowany i wzniesiony w 1912 roku, jako dom własny arch. powiatowego J. Dobrzeleckiego. W 1921 (lub 1922 r.) zmiana właściciela na J. Zaorskiego. Do 1977 r. był w posiadaniu spadkobierców. Przez ten czas w obiekcie funkcjonowały także pomieszczenia klubowe, Komitet Powiatowy PZPR, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, Wydział Kultury MRN, Biblioteka Pedagogiczna. Ok. 1970 r. wymieniono pokrycie dachowe z dachówki na blachę. Po zakupie willi przez Urząd Miejski, ten przekazał na cele Miejskiej Biblioteki Publicznej w 1979 r. W 1981 r. przeprowadzono remont generalny, powtórzony po 2017 r., wraz z reorganizacją i uporządkowaniem przestrzeni wokół.

Kamienica zlokalizowana na płn. od centrum miasta, blisko w połowie ciągu ul. 11 Listopada, nieopodal usytuowanych po przeciwnej stronie drogi budynków Państwowej Straży Pożarnej i Kina Ostrovia. Posadowiony na ogrodzonej, prostokątnej działce, przy jej pld. granicy. Budynek murowany, częściowo podpiwniczony, dwukondygnacyjny z użytkowym poddaszem, nakryty dachem wielospadowym.

Wzniesiony na nieregularnym rzucie, zbliżonym do litery L, z ryzalitami od strony pld., płn.-wsch i zach.; a także ściętym narożnikiem, gdzie zlokalizowano wejście główne. Każda z elewacji o nieregularnych, zróżnicowanych wysokościach, podziałach i rozmieszczeniu otworów okiennych. Wyodrębniona partia cokołu. W zwieńczeniach ścian profilowane gzymsy, dodatkowo kordonowy od strony zach. Fasada pld. zwrócona do ulicy, 7-osiowa, asymetryczna, z narożnym ryzalitem na szerokości osi 1-3, z wejściem w jego wsch. ścianie i narożnym balkonem powyżej. Ryzalit tworzy drugie piętro doświetlone jednym otworem okiennym. Jego fasadę zdobią formy rytmicznie rozmieszczonych 4 pilastrów, a także środkowe otwory okienne dekorowane są formami naczółków (parter) i nadprożem z formą konsoli w miejscu zwornika (piętro); zwieńczenie w formie trójkątnego frontonu. Na skrajnej prawej osi okno flankowane parą kolumn, wspierających gzyms wieńczący parteru; powyżej, w połaci dachu wystawka doświetlona małym okienkiem. Pozostała część korpusu parterowa z dwoma niewielkimi lukarnami. W ściętym, wsch. narożu zlokalizowane wejście główne, poprzedzone portykiem wspierającym balkon piętra, gdzie również dwie kolumny wspierają szpiczasty, wielopołaciowy dach. Elewacja płn. 6-osiowa, asymetryczna, z silnie wysuniętym do przodu korpusem o szerokości niespełna połowy budynku (2-osiowy); z facjatą na piętrze i wysuniętym przed lico balkonem. Wejście na osi środkowej – 3; zach. część, na szerokości odpowiadającej ryzalitowi na przeciwległej elewacji, dwukondygnacyjna. Elewacja zach. 4-osiowa, asymetryczna, z prostokątnym ryzalitem na osi 2-3, z arkadowymi podcieniami i wejściem na osi 3. Elewacja przeciwległa od pld. o analogicznych rozwiązaniach i opracowaniu jak przy wsch. krańcu elewacji pld. w pozostałej części parterowa, z pojedynczą lukarną pośrodku, oraz trójbocznym ryzalitem, z dwoma otworami okiennymi. Otwory okienne i drzwiowe prostokątne. Stolarka współczesna, w większości nawiązująca do historycznej. Pokrycie dachu z blachy kładzionej na zakładkę. Teren wokół uporządkowany, porośnięty w części drzewami; z brukowanym placem od strony zach. i bud. gospodarczym.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Budynek zachowany w bardzo dobrym stanie.

Nie wymaga pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Brak wyraźnych objawów zagrożeń. Wokół budynku znajdują się starodrzew, który należy poddawać regularnym przeglądom i zabiegom arborystycznym.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

1880 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-zachodnim

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 8**

nr działki: **1659 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony najprawdopodobniej w 1880 roku, na potrzeby mieszkaniowe. Dom usytuowany na płn.-wsch. od ścisłej części miasta. Położony w bliskiej odległości od ulicy 3-go Maja, w ciągu zabudowy jednorodzinnej, po przeciwnej stronie drogi sąsiaduje z zabudowaniami plebanii. Działka w kształcie prostokąta, wąska, ogrodzona, na której znajduje się dodatkowo zabudowa gospodarcza. Budynek w konstrukcji drewnianej, oszalowany, na podmurówce, parterowy, częściowo podpiwniczony, z nieużytkowym poddaszem, wniesiony na planie prostokąta. Ścianą szczytową skierowany do ulicy. Dach dwuspadowy z naczółkiem od wsch., kryty dachówką cementową. Elewacja frontowa pld., 4-osiowa, niesymetryczna, z wejściem na osi środkowej budynku; dwa otwory okienne po lewej stronie i jeden na prawo od wejścia. Szalowanie pionowe. Przeciwległa ściana z pojedynczym oknem na osi; odłożona papą. Ściana szczytowa, zach., dwuosiowa, z symetrycznymi otworami okiennymi. Szalowanie pionowe w partii cokołowej, poziome powyżej, zakończone gzymsem na wysokości stropu; powyżej pionowe deskowanie. Elewacja wsch. dwuosiowa, deskowana pionowo, z gzymsem na wysokości poddasza. Otwory drzwiowe i okienne prostokątne – pierwotnie opatrzone okiennicami (brak); stolarka okienna w większości PCV (drewniana zachowana w cz. zach.); drzwiowa drewniana.

Obiekt zachowany w średnim stanie.

Na przestrzeni lat budynek utracił wiele cennych elementów historycznych – usunięto drewniane okiennice, wymieniono niemal całą stolarkę okienną (poza dwoma oknami) na PCV.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i rodzaju pokrycia oraz historycznej stolarki.

Wskazane jest przywrócenie zgodnych z historycznym form stolarki okiennej, a także towarzyszących im okiennic. Zaleca się regularną inspekcję dachu i orynnowania.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

1. Nazwa

DOM Z OFICYNĄ

2. Czas powstania

koniec XIX w.

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-wschodnim

widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 19**

nr działki: **4884 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Dom zlokalizowany przy ul. 3-go Maja, w sąsiedztwie wyraźnie wyższej zabudowy mieszkaniowej i handlowo-usługowej. Skierowany szczytem do linii ulicy i posadowiony znacznie bliżej niej, w stosunku do sąsiednich budynków. Działka wąska, o nieregularnym kształcie czworobocznym.

Budynek wzniesiony w konstrukcji drewnianej, na podmurówce, na planie prostokąta, z prostokątną oficyną od strony wschodniej. Część główna budynku parterowa z poddaszem, nakryta dachem dwuspadowym; oficyna o wyraźnie niższej kalenicy, bez poddasza użytkowego z dachem dwuspadowym. Całość elewacji oszalowana poziomo (ob. deski dużo węższe), z pionowym deskowaniem w trójkątnym zwieńczeniu ściany szczytowej. Elewacja zachodnia, szczytowa, 6-osiowa (pierwotnie dwuosiowa), z pojedynczym oknem doświetlającym poddasze. Trzy wejścia z niewielkimi oknami witrynowymi, wykonanymi współcześnie na potrzeby funkcjonowania lokali handlowo-usługowych, dostępnych bezpośrednio z linii chodnika. Elewacja północna z pojedynczym wejściem na osi budynku (pierwotnie okno) oraz oknem po lewej. Ściana oficyny niższa, pozbawiona otworów okiennych i drzwiowych. Elewacja południowa z wejściem na osi środkowej i otworem okiennym po prawej. W części oficyny, lico ściany cofnięte, z wejściem przy zach. krańcu. Oficyna od wschodu została w większości rozebrana i pozostawiono około 1/3 części.

Otwory okienne i drzwiowe prostokątne, w przeważającej części wtórne, współczesne i nienawiązujące stylistycznie do budynku – pierwotnie drewniana, z okiennicami. Pokrycie dachowe z czerwonej blachy trapezowej. Teren działki ogrodzony z bramą przy płd.-zach. narożu; uporządkowany i utrzymany.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Budynek zachowany w bardzo dobrym stanie.

Obiekt po pracach remontowych. Niemniej, z uwagi na liczne przekształcenia, związane z funkcjonowaniem w nim lokali handlowych i usługowych zatarł w dużej mierze swój pierwotny wygląd. Współczesna stolarka okienna i drzwiowa PCV oraz banery reklamowe ujemnie wpływają na walory estetyczne. Zmniejszą wartości spodobało także usunięcie oficyny.

Z uwagi na ujęcie obiektu w gminnej ewidencji zabytków oraz usytuowanie budynku w strefie ochrony konserwatorskiej określonej oraz MPZP obiekt objęty jest ochroną prawną i wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

1. Nazwa

**GMACH BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
(LUDOWEGO)**

2. Czas powstania

1926 r.

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku zachodnim

widok w kierunku południowym

Ostrow Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 32**

nr działki: **1676/1 Ostrow Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrow Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków

nr rejestru: **A/596**

decyzją z dnia: **28.11.1988 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady
Miasta Ostrow Mazowiecka z dnia
28.12.2012 r.

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwości organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek banku lokalizowany przy skrzyżowaniu ul. 3-go Maja i ul. gen. Stefana Grota-Roweckiego, zbudowany został w 1926 roku, wg proj. Stefana Zwolanowskiego. Przed wojną był siedzibą Komunalnej Kasy Oszczędności, natomiast po 1945 r. Narodowego Banku Polskiego. Wzniesiony na planie litery L, który wraz z oficyną od strony północno-zachodniej – przebudowaną w ostatnich latach – tworzy kształt podkowy. Murowany, otynkowany, dwukondygnacyjny, podpiwniczony. Obecnie elewacja frontowa od zachodu jest pięcioosiowa, z wejściem na osi środkowej, zaakcentowanej nieznacznie wysuniętym ryzalitem. Otwory okienne prostokątne, zamknięte od góry łukami – odcinkowym w dolnej kondygnacji, łukiem pełnym w górnej (stolarka okien współczesna, wymieniona na wzór historycznej). Rozdzielają je rytmicznie rozmieszczone półkolumny o jońskich kapitelach, natomiast na parterze ryzalit przedzielony jest gzymsem kordonowym, który dźwigają analogiczne, mniejsze półkolumny, natomiast powyżej zastosowano stylistycznie odpowiadającą formę pilastrów. W zwieńczeniu elewacji belkowanie, z zaakcentowanym licznie profilowanym gzymsem. Dach pseudo mansardowy, kryty dachówką (zmieniona kolorystyka), natomiast na oficynie dwu- i jednospadowy, kryty blachą. Elewacja północna czteroosiowa, opracowana analogicznie jak wschodnia.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Budynek zachowany w bardzo dobrym stanie.

Nie stwierdza się znaczących objawów destruktu czy zagrożeń. W ostatnich latach dokonano kilku zmian w bryle i wokół niej. Oficyna od wschodu przekształcona została w sposób nawiązujący elewacją do frontowej banku. Przekryto ją także wspólnym z nim dachem. Od strony wschodniej elewacji dostawiono nowoczesną architekturę na potrzeby funkcjonowania banku.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

KAMIENICA
obecnie SIEDZIBA STAROSTWA

2. Czas powstania

1912 r. / 1945 r.

3. Miejscowość

OSTRÓW
MAZOWIECKA

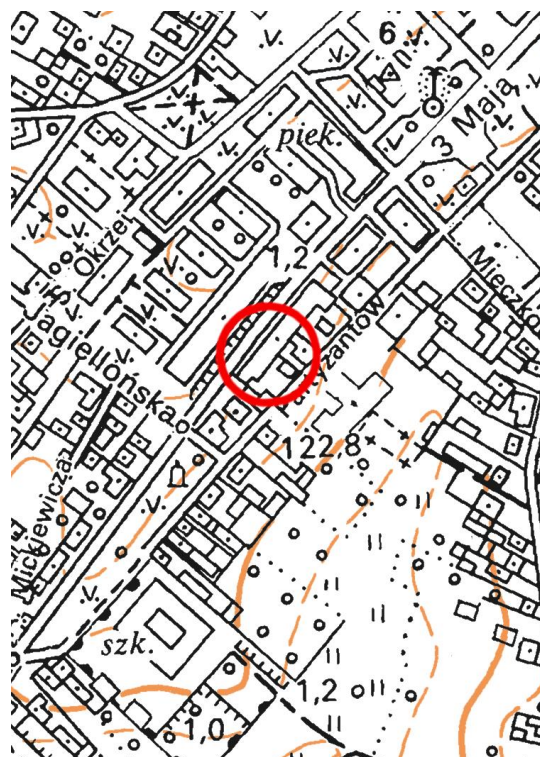
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-wschodnim

widok w kierunku wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 51**

nr działki: **3066 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony w 1912 roku dla lekarza Rubina Klaczko. W trakcie działań wojennych w 1944 została niemal całkowicie zniszczona. Rok później odbudowany, z przeznaczeniem na szkołę zawodową. W 1975 r., po remoncie zaadoptowano obiekt na cele internatu. Obecnie mieszczą się w nim wybrane wydziały Starostwa Powiatowego. Zlokalizowany między ul. 3-go Maja a ul. Partyzantów, w ciągu zwartej zabudowy pierzejowej, ścianami szczytowymi złączona z sąsiednią zabudową. Wejście do niego bezpośrednio od frontowej strony pół.-wsch., a także od poł.-zach. gdzie znajduje się niewielki parking. Wzniesiony w technice murowanej, z cegły, na planie zbliżonym do prostokąta. Fasada symetryczna, ośmioosiowa, z trzema formami pozornych ryzalitów, dodatkowo wydzielonych pilastrami. Wejście w środkowym ryzalicie, przesunięte na jego lewą stronę. Dolna jego kondygnacja dodatkowo dekorowana boniowaniem. Podział kondygnacji zaakcentowany gzymsem, pominiętym na skrajnych ryzalitach. Gzyms wieńczący profilowany, wspiera dach dwuspadowy, kryty blachodachówką. Elewacja tylna również ośmioosiowa, z ryzalitem na szerokość czterech osi. Wejście na osi piątej, poprzedzone schodami. Wydzielony cokół oraz profilowany gzyms wieńczący. Okna budynku dwu- i trójdzielne z wywietrznikami. Stolarka wtórna, PCV – podziałami imitująca historyczną.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w bardzo dobrym stanie.

Nie stwierdza się uszkodzeń ani występowania zagrożeń dla zabytku.

Brak wyraźnych oznak destruktu. Pokrycie dachowe całe, podobnie orynnowanie.

Teren wewnętrznego parkingu wymaga odpowiedniej na ten cel adaptacji.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i detali architektonicznych, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Należy przywrócić historyczny rodzaj pokrycia dachowego w oparciu o materiały ikonograficzne, a także odtworzyć stolarkę okienną, drewnianą, którą należy dostosować detałem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM POPA
obecnie DOM

2. Czas powstania

ok. 1900 r.

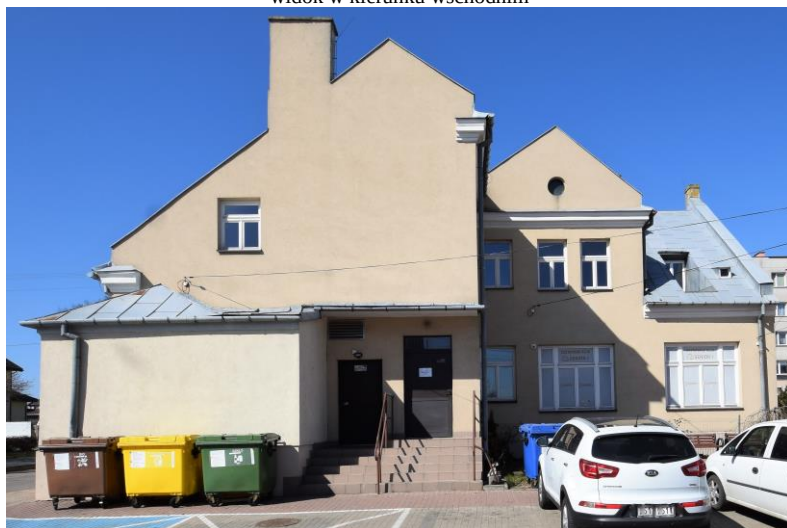
3. Miejscowość

OSTRÓW
MAZOWIECKA

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku wschodnim

widok w kierunku północno-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 57**

nr działki: **3069 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-597**,
decyzją z dnia: **28.11.1988 r.**

Ustalenie ochrony w Miejsowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony ok. 1900 roku pomiędzy ul. 3-go Maja a ul. Partyzantów. Pierwotnie był domem tut. popa. Od 1945 r. przysposobiony został na potrzeby Urzędu Miasta. Natomiast w roku 1975 był on siedzibą NBP. W ostatnich latach znajdował się tam Ośrodek Pomocy Społecznej. Dom murowany z cegły, na planie zbliżonym do litery L, jedno- i dwukondygnacyjny z użytkowym poddaszem, częściowo podpiwniczony. Elewacja frontowa od strony płn.-zach. pięcioosiowa z wejściem na osi drugiej, z formą pseudoryzalitu między skrajnymi osiami, zakończonego facjatą, od góry zakończoną szczytem w kształcie trójkąta. Dodatkowo dekorowany jest parą pilastrów, biegnących przez obie kondygnacje. Gzyms wieńczący wieloprofilowy, przerywany w miejscach facjatek. Otwory okienne prostokątne, w części parteru trzy wyraźnie większe, kształtem zbliżone do kwadratu. Elewacja pld.-zach. opracowana analogicznie do poprzedniej, z facjatą i dodatkowym balkonem z kutą balustradą na osi środkowej, elewacja bez otworu drzwiowego. Elewacja płn.-wsch. jedynie z małym oknem pośrodku, na piętrze. Elewacja pld.-wsch. w części wysuniętej bliżej ulicy, z parterową przybudówką, dwoma wejściami po schodkach, a w części elewacji posadowionej głębiej na parceli forma analogicznego ryzalitu, wyłącznie z profilowanym gzymsem i trójkątnym zwieńczeniem. Dach wielospadowy, o nierównych powierzchniach połaci, kryty blachą. Stolarka okienna współczesna PCV z zachowaniem podziałów historycznych, stolarka drzwiowa współczesna dysharmonizująca.

Obiekt zachowany w dość dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Teren wokół uporządkowany.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, rodzaju pokrycia oraz zachowanych detali.

Należy przywrócić stolarkę okienną i drzwiową, drewnianą, którą należy dostosować detałem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

około 1925-30 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

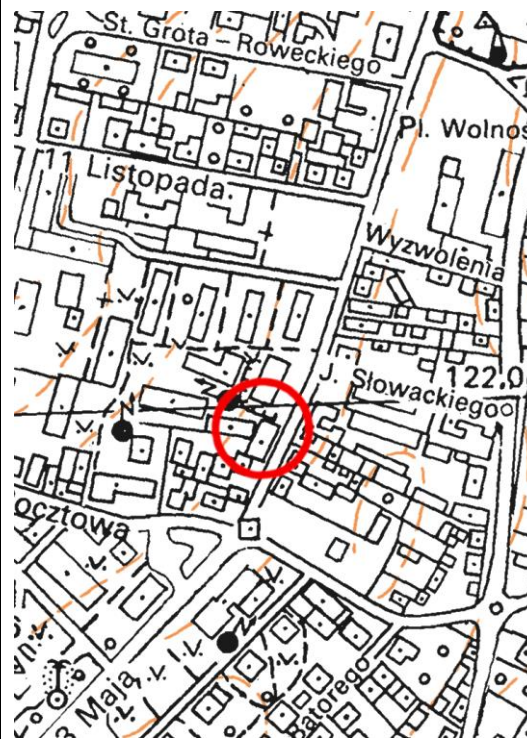
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-zachodnim

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143_C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 54**

nr działki: **1695/1 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony ok. 1926 roku na skrzyżowaniu ul. 3-go Maja z wew. drogą osiedlową, tylną (zachodnią) elewacją połączony z sąsiadującym bud. jednokondygnacyjnym. Dom murowany z cegły, wraz z oficyną na planie zbliżonym do litery L, dwukondygnacyjny, niepodpiwniczony. Elewacja frontowa trójosiowa z trzema wąskimi witrynami i wejściami do lokali użytkowych na każdej z osi. Na piętrze pozostałości po prostokątnych otworach okiennych (blendy) i forma murowanego zadaszenia nad wejściem środkowym (relikt balkonu). W ścianach szczytowych nie ma żadnych okien. Zachodnia oficyna trzyosiowa, niesymetryczna, z prostokątnymi otworami okiennymi i drzwiowymi, wyłącznie od strony południowej. Dach w części wschodniej dwuspadowy, kryty dachówką cementową, dach oficyny jednospadowy, przekryty eternitem. Budynek w przeciągu ostatniej dekady był nieznacznie przebudowywany – zwłaszcza zmiana wyglądu elewacji frontowej (likwidacja niemal całego detalu architektonicznego, zaślepienie otworów okiennych drugiej kondygnacji, wymiana stolarki okiennej na nową PCV bez podziałów historycznych, likwidacja balkonu z kutą balustradą).

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w średnim stanie.

Obecnie uszkodzona jest połać dachowa – luźne dachówki. Orynnowanie w stanie dostatecznym, spełniające swoją funkcję, lecz wymagające w niedalekiej przyszłości przeglądu i ewentualnej wymiany. Konieczne jest właściwe wyprowadzenie ujścia rynny w części frontowej.

Elewacja frontowa ocieplona styropianem, pozostałe otynkowane, z miejscowymi ubytkami. Teren tylnej części budynku częściowo ogrodzony.

Należałoby przywrócić właściwą formę stolarki okiennej i drzwiowej, zalecane jest odtworzenie detalu architektonicznego oraz balkonu w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, a wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

RATUSZ

2. Czas powstania

1927 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku zachodnim

widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 66**

nr działki: **1722 Ostrow Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrow Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-617**
decyzją z dnia: **08.11.1995 r.**

Ustalenie ochrony w Miejsowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrow Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Ratusz wzniesiony w 1927 roku w obrębie Placu Księżnej Anny Mazowieckiej, przy ul. 3-go Maja. Budynek zaprojektował Stefan Zwolanowski, lecz w wyniku niszczyielskich działań II wojny światowej konieczna była jego odbudowa (1945-1947), podczas której przekształceniu uległo zwieńczenie wieży i alkierzy. Zbliżony do kwadratu rzut przyziemia, z czterema symetrycznymi alkierzami na narożach, wzniesiony w technice murowanej z cegły. Od strony pñ.-zach. pomieszczenia garażowe wkomponowane w przestrzeń między alkierzami. Natomiast po stronie pñd.-zach. i pñ.-wsch. przestrzeń podwórza, wygrazona murem w furtami pośrodku. Gmach podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z poddaszem użytkowym, zwieńczony wieżą zegarową z galerijką. Dach polski łamany z półkolistymi potrójnymi lukarnami na każdej z połaci, nad alkierzami kopertowy łamany, wieża zwieńczona cebulastym hełmem, nad częścią garażową jednospadowy. Pokrycie z dachówki ceramicznej. Elewacja frontowa od strony pñd.-wsch. 7-osiowa, z arkadowym wejściem na osi środkowej, poprzedzonym schodami; nad którym znajduje się balkon wsparty na konsolach, o balustradzie z kamiennych tralek, powyżej z połaci dachu wyłania się dekoracyjne, kamienne zwieńczenie z herbem miasta (częściowo przesłaniające lukarny). Wydzielona strefa cokołowa z oknami piwnicznymi. Na całych wysokościach ścian elewacja dekorowana szerokimi lizenami, między prostokątnymi otworami okiennymi, na osiach których (między kondygnacjami) wkomponowano prostokątne płyciny. Wieloprofilowy, mocno wysunięty gzyms w zwieńczeniu.

Pozostałe elewacje potraktowane w sposób bardzo zbliżony – garażowa przybudówka z bramami o łukach koszowych i analogicznych blendach oraz prostokątne wejścia w alkierzach od strony pñ.-zach. Wieża zegarowa dwukondygnacyjna, gdzie pierwsza wydzielona gzymsem i galerijką, pod którą wkomponowano tarczę zegara (na każdej z elewacji); natomiast w drugiej pomiędzy parami pilastrów narożnych wkomponowano pojedyncze arkadowe okna. Stolarka okienna współczesna, z zachowanymi pierwotnymi podziałami.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w bardzo dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia prac konserwatorskich czy budowlanych. Teren wokół uporządkowany.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

**WILLA
obecnie PRZYCHODNIA**

2. Czas powstania

1913 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-wschodnim

widok w kierunku północnym

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 67**

nr działki: **3141 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-630**
decyzja z dnia **28.11.1988 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwości organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony ok. 1913 roku przy skrzyżowaniu ul. 3-go Maja z ul. Parkową, sąsiadując od zachodu z Parkiem Jordanowskim. Projektantem willi był Jan Dobrzecki. Do 1971 roku stanowiła własność prywatną, później przez rok użytkownikiem była Poczta, a następnie przejęty na budynek w którym prowadzono działalność związaną z opieką zdrowotną. Wolnostojący na wydzielonej działce, zbudowany na rzucie zbliżonym do prostokąta, w technice murowanej z cegły, otynkowany. Budynek częściowo parterowy, miejscami z drugą kondygnacją, w części podpiwniczony. Elewacja frontowa, 7-osiowa z wejściem na osi drugiej, od strony płn.-zach. z piętrowymi ryzalitem oraz formą narożnej wieżyczki od strony północnej. Wydzielony pas cokołu, otwory okienne oraz drzwiowe obwiedzione tynkową opaską i zwieńczone odcinkami gzymsu. Na piętrze ryzalitu trzy owalne okna w opaskach, a wieży dwa prostokątne obwiedzione opaskami – nad nimi, w trójkątnym zwieńczeniu data „1912”. Elewacja od strony płn.-wsch., z wejściem po schodach, trzema oknami w parterze oraz w poddaszu, pozbawiona ich w części wieżowej. Elewacja tylna z narożnikowym ryzalitem, w którym asymetrycznie umieszczono wejście, nad którym znajduje się okno. Po lewej, niewielka przybudówka, również z wejściem do budynku. Pozostała część budynku z parą prostokątnych okien i jednym zbliżonym kształtem do kwadratu. Elewacja płd.-zach. z jednym oknem przy lewym narożu. Na wszystkich elewacjach występuje analogiczny, jak na fasadzie detal i zdobienia. Dach budynku, z pokryciem blaszanym, wielopołaciowy, w większości typu mansardowego, a na części z ryzalitem tylnej elewacji trzyspadowy z dodatkowym, wydłużonym spadem od strony płn.-wsch. Poddasze doświetlone wtórnymi oknami połaciowymi. Stolarka okienna i drzwiowa współczesna, nawiązująca do historycznej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w bardzo dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia prac konserwatorskich czy budowlanych. Teren wokół uporządkowany.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

lata 20. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-zachodnim

widok w kierunku wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000,
zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 80**

nr działki: **1799 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony najprawdopodobniej w latach 20. XX w., na potrzeby mieszkalnictwa wielorodzinnego. Do pierwszej dekady XXI wieku, od strony pñ.-wsch. szczytu przylegał doń mniejszy, parterowy budynek drewniany. Usytuowany między ulicami 3-go Maja i A. Mickiewicza, w niedalekim sąsiedztwie szkoły, na nieogrodzonej działce. Dom dwukondygnacyjny, wzniesiony na planie prostokąta, drewniany w konstrukcji zrębowej na ceglanej podmurówce, szalowany pionowo i poziomo. Elewacja frontowa od ul. 3-go Maja, 4-osiowa, z wejściem na osi trzeciej (ob. przebudowanym na okno), deskowanie na przemian pionowe i poziome tworzy formę detalu; dodatkowo w narożach wkomponowano dekoracyjne listwy z drewnianymi guzami. Okna obu kondygnacji prostokątne, rozmieszczone rytmicznie. Elewacja pñd.-zach. jednoosiowa, z niesymetrycznie rozmieszczonymi pojedynczymi oknami na każdym poziomie. Od szczytu pñn.-wsch., ślad po rozebranych sąsiednim budynku i zaślepione wejście. Tylne elewacja 3-osiowa, z wejściem na prawej osi, rytmicznie rozmieszczonymi oknami, obwiedzionymi dekoracyjną ramą, z wyłącznie poziomym deskowaniem ściany. Dach dwuspadowy, kryty papą. Stolarka okienna i drzwiowa fragmentarycznie zachowana oryginalna (?), częściowo wymieniona na PCV – bez zachowania historycznych podziałów.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w złym stanie.

Prawdopodobnie w ostatniej dekadzie rozebrano drugi, niższy człon budynku, o czym świadczy nieestetycznie wykończona papą ściana szczytowa. Ubytki w deskowaniu, i objawy uszkodzenia drewna ścian. Orynowanie wymagające wymiany i właściwego poprowadzenia. Pokrycie dachowe z widocznymi uszkodzeniami. Liczne, niefachowe przebudowy poszczególnych lokali. Nieestetyczne montaż skrzynek przyłączy energetycznych oraz wielkoformatowych banerów reklamowych. Teren wokół wymagający uporządkowania.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i rodzaju pokrycia oraz pozostałości drewnianego detalu.

Budynek wymaga pilnych prac remontowo-konserwatorskich. Zaleca się pilny przegląd pokrycia dachowego i konstrukcji dachowej. Należy także zadbać o właściwe odprowadzenie wody opadowej.

Należy przywrócić historyczny rodzaj pokrycia dachowego w oparciu o materiały ikonograficzne, a także odtworzyć stolarkę okienną, drewnianą, którą należy dostosować detalem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

lata 20. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północnym

widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 82**

nr działki: **1800/1 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościoły, cerkwie etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony najprawdopodobniej w latach 20. XX w., na potrzeby mieszkalnictwa wielorodzinnego. Usytuowany między ulicami 3-go Maja i Mickiewicza, w niedalekim sąsiedztwie szkoły, na częściowo ogrodzonej działce. Dom jednokondygnacyjny, z dodatkową, sięgającą powyżej jego kalenicy mansardą pośrodku, tworzącą drugą, 4-osiową kondygnację z trójkątnym frontonem wydzielonym linią dwuspadowego dachu i gzymsem nad oknami, z małym oknem pośrodku. Wzniesiony na planie prostokąta, drewniany w konstrukcji zrębowej na ceglanej podmurówce, szalowany pionowo – w narożach deskowanie nawiązujące do boniowania. Elewacja frontowa od ul. 3-go Maja, 10-osiowa na parterze i 4-osiowa w części facjaty; z wejściem na osi piątej, poprzedzone schodkami. Okna budynku prostokątne, rozmieszczone rytmicznie, ujęte w dekoracyjne drewniane ramy. Tylne elewacja podobna wizualnie do frontowej, 7-osiowa i 4-osiowa w części facjaty, z wejściem po schodkach na 5 osi, z rytmicznie rozmieszczonymi oknami, obwiedzionymi prostą, deskową ramą i fragmentem gzymsu nad nimi. Do części budynku po prawej stronie od wejścia wtórna dobudówka (przedsionek do mieszkania). Elewacja płd.-zach., szczytowa, z gzymsem na linii stropu i niewielkim oknem doświetlającym poddasze. Od szczytu płn.-wsch., opracowanie elewacji analogiczne jak po przeciwnej stronie – bez okna. Dachy parteru i mansardy dwukondygnacyjne, prostopadłe kalenicami względem siebie – kryte blachą. Stolarka okienna i drzwiowa częściowo zachowana oryginalna (?), częściowo wymieniona na PCV – bez zachowania historycznych podziałów.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w średnim stanie.

Widoczne liczne ślady niefachowych, niezgodnych ze sztuką konserwatorską napraw i modernizacji – wymieniona stolarka okienna na współczesną, PCV, nieodwzorowująca historycznych podziałów. Na połaciach płn-zach. dachu blacha wymieniona na współczesną, odbiegającą znacznie estetyką od frontowej (oryginalnej?). W płn.-wsch. części parterowej dodatkowe ocieplenie elewacji styropianem, pomalowanym na przypadkowy kolor. Nieestetyczne montaż skrzynek przyłączy energetycznych oraz anten TV. Również dobudówka na elewacji tylnej bardzo negatywnie wpływa na ogólny obiektu. Teren wokół utrzymany w dość dobrym stanie.

Korzystnie dla obiektu zachowały się dekoracyjne obramienia okien.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, rodzaju pokrycia oraz pozostałości zachowanych detali, a także pozostałości drewnianego detalu.

Budynek wymaga prac remontowo-konserwatorskich. Należy przywrócić historyczny rodzaj pokrycia dachowego w oparciu o materiały ikonograficzne, a także odtworzyć stolarkę okienną, drewnianą, którą należy dostosować detalem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o zachowane fragmenty historycznej stolarki drewnianej, materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogólny zewnętrzny wygląd muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

lata 20. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-zachodnim

widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja 84**

nr działki: **1800/6 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościoły, cerkwie etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony najprawdopodobniej w latach 20. XX w., na potrzeby mieszkalnictwa wielorodzinnego. Usytuowany między ulicami 3-go Maja i Mickiewicza, w niedalekim sąsiedztwie szkoły, na częściowo ogrodzonej działce. Dom jednokondygnacyjny, z dodatkową mansardą wkomponowaną na osi, w połąć dachu, tworzącą drugą kondygnację. Podobnie, piętrowy jest również na osi, z tyłu budynku ryzalit. Wzniesiony na planie prostokąta, drewniany, na podmurówce, otynkowany i szalowany pionowo w części poddasza ścian szczytowych oraz ryzalitu. Elewacja frontowa od ul. 3-go Maja, 7-osiowa na parterze i 3-osiowa w części mansardy; z wejściem na osi środkowej, poprzedzone schodkami. Bezpośrednio nad nim niewielki balkon z kutymi balustradami. Otwory okienne budynku prostokątne, rozmieszczone rytmicznie, ujęte w proste ramy. Tylne elewacja w północnym narożu z parterową dobudówką, stanowiącą część lokalu mieszkalnego, z wejściem po schodkach od jej płn.-zach. strony do osobnego lokalu, znajdującego się w części z ryzalitem wejście od strony płn.-wsch. Elewacja płd.-zach., szczytowa, z parterową dobudówką przedsionka, i pojedynczym prostokątnym otworem okiennym doświetlającym poddasze. Dachy dwuspadowe, w tym osobne dla ryzalitu i mansardy; w częściach dobudówek jednospadowe. Stolarstwo okienne i drzwiowe wymienione na współczesne, nienawiązujące do historycznej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Widoczne liczne ślady niefachowych, niezgodnych ze sztuką konserwatorską napraw i modernizacji – wymieniona stolarstwo okienne na współczesne, nieodwzorowująca historycznych podziałów. Liczne ubytki w elewacji, zwłaszcza od tylnej strony. Nieestetyczne montaż skrzynek przyłączy energetycznych itp. oraz reklam i anten TV. Teren wokół utrzymany w dość dobrym stanie.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i rodzaju pokrycia.

Budynek wymaga prac remontowo-konserwatorskich. Należy odtworzyć stolarstwo okienne, drewnianą, którą należy dostosować detalem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogólny zewnątrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

PARK MIEJSKI

2. Czas powstania

1874-1875 r.

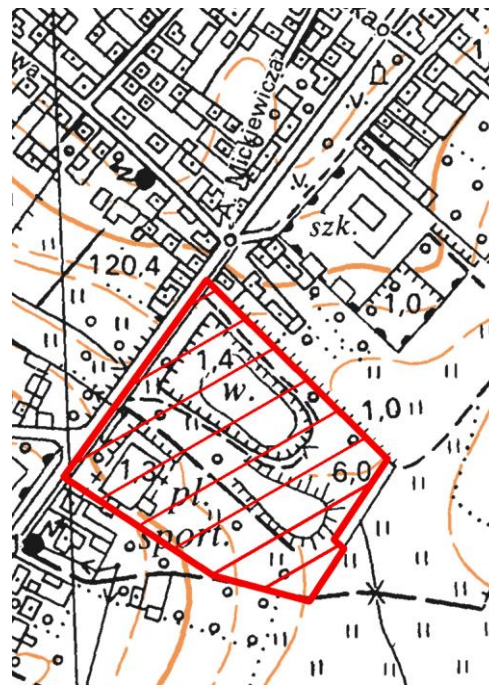
3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja parku

4. Adres

ulica i nr: **3-go Maja**

nr działki: **3103/15, 3103/16, 3103/11, 3138/1,
3138/2 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-510**
decyzja z dnia **05.01.1983 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościoły, cerkiew etc. O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy. Park Miejski wraz ze stawem założony w latach 1874-1875, w pld.-zach. części miasta – przy ob. skrzyżowaniu ul. Parkowej i 3-go Maja, nieopodal bud. szkoły i miejskiego kompleksu sportowego, na przestrzeni lat poddawany był kilku przekształceniom. Pierwsze, nieznaczne, mające charakter bardziej prac porządkowych w okresie między 1890-1905 r., następne większe w latach 1960-1975. Pierwotnym założeniem kompozycyjnym parku było otoczenie centralnego punktu parku, tj. stawu czworokątną aleją. Działania wojenne, zarówno I jak i II wojny światowej, spowodowały duże zniszczenia w architekturze, a także znacznie zdewastowały przestrzeń parku. Dopiero w latach 60. i 70 XX w. podjęto szeroko zakrojone działania porządkowe i rewitalizacyjne – oczyszczono staw i wyłożono nadbrzeże płytami betonowymi, główną aleję wokół niego utwardzono żwirem, dokonano wielu nowych nasadzeń, wzdłuż ul. 3-go Maja zbudowano niski murek z kamienia, a wejścia do parku zaakcentowano bramkami. W tym czasie najprawdopodobniej usunięto także bodaj jedyny pomnik partyzanta II wojny światowej. W późniejszym czasie nie prowadzono większych prac w obrębie parku, a wręcz doprowadzano do jego częściowej dewastacji – m.in. funkcjonowało tu nielegalne wysypisko śmieci. Część parku przekształcono także na korty tenisowe, tym samym wyraźnie zmniejszając jego pierwotną powierzchnię. Park nie posiada wyraźnych cech stylowych w swojej kompozycji. Z uwagi na fakt pełnienia od początku funkcji publicznej (spacerowo-wypoczynkowej), zaznaczają się jego formy przestrzenne – nawiązujące do krajobrazowych rozwiązań ogrodów dworskich.

Skład gatunkowy starodrzewu wykazuje głównie gatunki rodzime – lipa drobnolistna, dąb szypułkowy, klon pospolity, wiąz szypułkowy. Elementem głównym parku jest staw w kształcie nerki, wokół którego ulokowano aleje (ob. utwardzone kostką betonową) i dokonano nasadzeń w sposób uporządkowany gatunkowo (historyczne). Granice parku poza niskim murkiem oporowym przy ul. 3-go Maja nie są wyraźnie zaznaczone (ogrodzeniem, nasypem, czy rowem). Do parku prowadzą dwa główne wejścia, dające początek alejom spacerowym wokół stawu.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w bardzo dobrym stanie. Teren parku jest na bieżąco porządkowany. Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania drzewostanu, głównie tych ze zdeformowanym pokrojem i zaburzoną statyką. Szczególnej uwagi wymaga drzewostan historyczny. Wskazana jest wymiana ław, a zwłaszcza śmietników, na bardziej odpowiadające estetyką przestrzeni w której się znajdują. Podczas wszelkich prac na terenie parku należy unikać stosowania ciężkiego sprzętu, mogącego powodować uszkodzanie systemów korzeniowych drzew, a utrzymanie zieleni prowadzić zgodnie z dobrymi praktykami ogrodniczymi i arborystycznymi.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

około 1925 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-wschodnim

widok w kierunku południowo-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **63-go Roku 1**

nr działki: **2891/1 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwości organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Dom wzniesiony ok. 1925 roku, na potrzeby mieszkaniowe. Już w latach 80. część budynku zaczęła pełnić funkcje biurowo-handlowo-usługowe. W tym także okresie istniał jeszcze ganek wspierający niewielki balkon, zlokalizowane na osi fasady; drewniane, dekoracyjne okiennice; a także poprzednie pokrycie dachowe z dachówki cementowej i blachy – obecnie zastąpione współczesną blachodachówką. Między rokiem 2010 a 2013 budynek poddany kapitalnemu remontowi, ze zmianą elewacji, stolarki okiennej i drzwiowej; zachowując jedynie pierwotny kształt bryły.

Budynek zlokalizowany w pld.-zach. części miasta, przy zbiegu ulic: 63-go Roku, Warszawskiej i Parkowej; od zach. w bezpośrednim sąsiedztwie Ogrodu Jordanowskiego, w niewielkiej odległości na pld.-zach. od zabytkowego Parku Miejskiego. Posadowiony na pln.-zach. krańcu działki, za którym usytuowano kilka budynków gospodarczych. Budowany w konstrukcji drewnianej, na podmurówce, na planie prostokąta. Parterowy o użytkowym poddaszu, z pseudoryzalitami po obu stronach dłuższej elewacji, wychodzącymi ponad połaci dachowe, tworząc w wystawkach drugą kondygnację – zadaszone dwuspadowo. Od pld.-wsch., do ryzalitu dostawiony ganek z klatką schodową, o nieco niżej położonej kalenicy. Fasada pln.-zach. 7-osiowa, w części piętra 3-osiowa. Pierwotnie na osi środkowej było wejście poprzedzone gankiem – obecnie niewielkie, prostokątne okienko w parterze i współczesny balkon powyżej. Elewacja pld.-wsch. pierwotnie 8-osiowa z gankiem na dwóch osiach środkowych – otwór okienny na osi siódmej przekształcony na znacznie szersze, podwójne drzwi balkonowe. Wejścia do budynku w bocznych ścianach ganku, doświetlonego od czoła dwoma asymetrycznie ułożonymi okienkami. W wystawce piętra dwa niewielkie okna na jej skrajach. Ściana pln.-wsch. szczytu jedynie z parą wąskich okien doświetlających poddasze. Przeciwniegi szczyt budynku z jednym otworem okiennym przy poddaszu. Dach dwuspadowy z prostokątnymi wyłamaniami w częściach ryzalitów, przekrytych dwuspadowo; ganek również o dwóch połaciach dachowych. Pokrycie współczesne z blachodachówki. Całkowity brak pierwotnego, deskowanego opracowania elewacji i detali architektonicznych. Działka ogrodzona, teren uporządkowany i utrzymany, częściowo utwardzony kostką brukową.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt technicznie w dobrym stanie.

Budynek utracił swoje walory zabytkowe. Drewniana elewacja została ocieplona i otynkowana likwidując tym samym całkowicie detal, stolarka okienna i drzwiowa wymienione na współczesną, zlikwidowano ganek z balkonem od frontu, zmieniono kształt niektórych otworów okiennych, usunięto dekoracyjne okiennice. Zachowała się jedynie pierwotna bryła budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

1. ćwierć XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

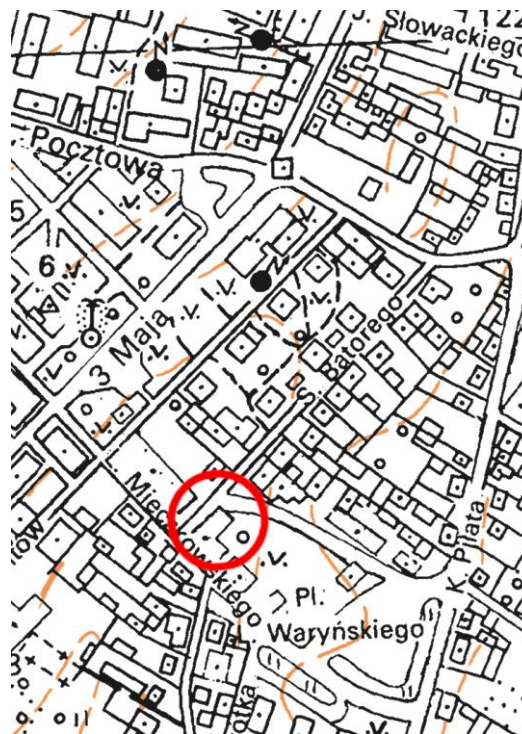
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-wschodnim

widok w kierunku zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Stefana Batorego 4**

nr działki: **3308 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek pochodzi z 1. ćw. XX wieku, zlokalizowany przy skrzyżowaniu ul. Stefana Batorego i Placu Ludwika Waryńskiego, na wydzielonej ogrodzeniem działce. Drewniany, wzniesiony na planie prostokąta z dwukondygnacyjnym ryzalitem na osi, od strony pld.-wsch, podmurówka ceglana. Dach dwuspadowy, podobnie nad ryzalitem, kryty blachą kładzioną na zakładkę – niewielki świetlik w połaci. Elewacja frontowa od strony pñn.-zach., 7-osiowa, z wejściem na osi środkowej. Otwory okienne prostokątne, rozmieszczone rytmicznie, opatrzone dodatkowo okiennicami. Nad wejściem niewielki poprzedzonym schodami, prostokątny daszek. Elewacja z wydzielonymi gzymsem strefami cokołowymi i obwolutami wokół okien i drzwi. W narożu forma deskowania nawiązująca do pilastra. Ściana szczytowa, pld.-zach., z parą prostokątnych okien w drugiej kondygnacji, doświetlające poddasze. Od strony pld.-wsch. elewacja 5-osiowa, z wejściem przez ryzalit wyłamujący się ponad połąć dachu. Okna, podobnie jak frontowe z okiennicami. Ściana szczytu pñn.-wsch. ocieplona i otynkowana, z wtórnie użytym detałem boniowania w narożach, gzymsem międzykondygnacyjnym, przed którą przeorganizowano przestrzeń w postaci tarasu ze schodami na osi. Te, wraz z oknem w części poddasza tworzą oś dla symetrycznie względem siebie ułożonych pojedynczych okien i drzwi, prowadzących do lokali użytkowo-handlowych, mieszczących się w obiekcie. Stolarka drzwiowa za wyjątkiem pñn. szczytu płycinowa, najprawdopodobniej oryginalna, okienna wymieniona na nową, nienawiązującą do historycznej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, rodzaju pokrycia oraz zachowanych detali.

Zaleca się odtworzyć stolarkę okienną, drewnianą, którą należy dostosować detałem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

1. ćwierć XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-wschodnim

widok w kierunku północnym

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965, 254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Stefana Batorego 14**

nr działki: **3296/3 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejsowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek pochodzi z 1. ćw. XX wieku, zlokalizowany w połowie długości ul. Stefana Batorego, na wydzielonej ogrodzeniem działce. Drewniany, parterowy, wzniesiony na planie prostokąta, na podmurówce ceglanej. Dach dwuspadowy, kryty blachą kładzioną na zakładkę. Elewacja frontowa od strony płn.-zach., 6-osiowa, z dwoma wejściami poprzedzonymi prostymi schodkami, zlokalizowanymi na skrajnych osiach. Nad drzwiami niewielkie daszki. Otwory okienne prostokątne, rozmieszczone rytmicznie, pierwotnie z dekoracyjnymi, drewnianymi okiennicami – brak. Elewacja z wydzielonymi gzymsem strefami cokołowymi, a także obwolutami wokół okien i drzwi; w narożach pionowe deskowania maskujące; poziom poddasza szalowany pionowo, z dekoracyjnym wycięciem w formie liścia na dolnych zakończeniach desek. Ściana szczytowa od płd.-zach. strony, z parą prostokątnych okien w parterze oraz jednym w części poddasza. Elewacja opracowana analogicznie jak frontowa. Od strony płd.-wsch. elewacja 3 osiowa, z wejściem umieszczonym przy prawej skrajni budynku. Nad drzwiami niewielki prostokątny daszek. Opracowanie elewacji analogiczne do poprzednich. Ściana szczytu płn.-wsch. pozbawiona dekoracyjnych elementów, z jednym, niewielkim, prostokątnym otworem okiennym doświetlającym poddasze. Tu także ściana została oszalowana pionowo lecz bez dekoracyjnych wycięć w zakończeniach desek. Stolarka drzwiowa współczesna, okienna wymieniona na nową PCV, nienawiązującą do historycznej. Na teren za budynkiem prowadzi brama ulokowana przy zachodnim narożu budynku. Działka nieregularna, a w jej wschodnim krańcu bud. garażowy.

Obiekt zachowany w średnim stanie.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, rodzaju pokrycia oraz zachowanych detali.

Zaleca się przywrócić historyczny rodzaj pokrycia dachowego w oparciu o materiały ikonograficzne, a także odtworzyć stolarkę okienną, drewnianą, którą należy dostosować detałem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

1. ćwierć XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowym

widok w kierunku północno-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965, 254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Stefana Batorego 20**

nr działki: **3288 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek pochodzi z 1. ćw. XX wieku, zlokalizowany przy ul. Stefana Batorego, na częściowo ogrodzonej działce. Drewniany, dwukondygnacyjny, z poddaszem, częściowo podpiwniczony, na podmurówce ceglanej; w lewym narożu elewacji tylnej dwukondygnacyjna dobudówka z poddaszem, tworząca z całością budynku kształt litery L; po przeciwnej stronie niewielki, parterowy przedsionek nakryty daszkiem dwuspadowym. Elewacja frontowa 8-osiowa, szalowana, z wejściem poprzedzonym schodami na osi trzeciej oraz pierwszej (wtórne – pierwotnie okno). Otwory okienne prostokątne, obwiedzione dekoracyjną listwą; w parterze większość okien zaślepiona deskowaniem. Szalowanie ścian pionowe w partii cokołowej i poziome powyżej – analogicznie opracowana główna kondygnacja, gdzie pas pod oknami jest z deskowania pionowego, a wyżej poziomego. Na osi czwartej, w górnej kondygnacji drzwi z balkonem (?) zastąpiono oknem. Nad oknami w cz. piętra pionowe szalowanie, z dekoracyjnie ściętymi dolnymi krawędziami desek. Szczytowa ściana płn.-wsch. dwuosiowa, z dodatkową parą otworów okiennych w części poddasza. Okna parteru dodatkowo wyposażone w drewniane okiennice; otwory okienne piętra zaślepione. Opracowanie dekoracyjnego szalowania analogiczne jak w elewacji frontowej. Elewacja tylna, płd.-wsch., o analogicznym deskowaniu, 7-osiowa, gdzie na osi pierwszej znajduje się dobudówka dwukondygnacyjna nakryta jednospadowym dachem, a na ostatniej ganek; a na osi środkowej, na piętrze niewielki, prostokątny balkon. W części poddasza na osiach 3 i 5 lukarny nakryte dwuspadowymi daszkami. Ściana płd.-zach. murowana, styka się ze ścianą sąsiedniego budynku; cztery otwory okienne wyłącznie w części poddasza. Dach na większości budynku dwuspadowy, a całość przekryta blachą kładzioną na zakładkę. Stolarstwo okienne i drzwiowe częściowo zachowane, częściowo wymienione na współczesną PCV (w części okien zachowane historyczne podziały). Teren wokół nieuporządkowany, ogrodzenie szczątkowe.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w średnim stanie.

Obiekt częściowo jest nieużytkowany, zabezpieczony przed bezprawnym wejściem do środka. Połacie dachowe miejscami nosi znamiona uszkodzeń – podobnie orynnowanie. Istnieje duże prawdopodobieństwo znacznej degradacji drewnianej konstrukcji ścian. Elewacja frontowa w przeszłości uległa niekorzystnemu przekształceniu (na cele lokalu handlowo-usługowego). Teren działki zaniedbany, porośnięty licznymi samosiewami drzew i krzewów. Ogrodzenie niekompletne i zdewastowane.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, rodzaju pokrycia, historycznej stolarstwa okiennej i drzwiowej oraz detali architektonicznych.

Zaleca się wykonanie inspekcji konstrukcji dachu. Należy wykonać nowe orynnowanie. Konserwacji także należy poddać drewnianą stolarstwo okienne. W razie konieczności wymiany, nową stolarstwo należy wykonać pod względem materiału, formy, wielkości, kształtu, podziałów i profili w oparciu o stolarstwo historyczne. Przed demontażem stolarstwa zaleca się wykonanie dokumentacji pomiarowo-rysunkowej oryginału. Stolarstwo współczesne zaleca się ujednolicić na stolarstwo drewniane w oparciu o zachowane przykłady okien historycznych.

Teren wokół wymaga uporządkowania.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogólny zewnątrz widok muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

XIX/XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-wschodnim

widok w kierunku północno-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965, 254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Stefana Batorego 24**

nr działki: **3285 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek pochodzi z przełomu XIX/XX wieku. Usytuowany przy ulicy Stefana Batorego, z dostępem bezpośrednio z linii ciągu pieszego. Od strony płn.-wsch. do budynku przylega niższy o kondygnację budynek mieszkalno-handlowy; od płd.-zach. parterowy, obecnie o funkcji handl.-usług., najprawdopodobniej zaadaptowany z bud. gosp. Działka niewielka, wydzielona betonowym ogrodzeniem oraz sąsiadującą zabudową. Wzniesiony na planie prostokąta, murowany z cegły i otynkowany, częściowo podpiwniczony. Trzykondygnacyjny, przekryty dachem czterospadowym, którego poddasze doświetlone zostało oknami połączowymi. Elewacja frontowa, płn.-wsch. 6-osiowa, z bramą na piątej osi, nad którą usytuowano podobnej szerokości balkony o kutych balustradach (po jednym na kondygnację), z wyraźnie większymi otworami okiennie-drzwiowymi. Pomiędzy osiami zastosowano lizeny sięgające od linii cokołu po profilowany gzyms wieńczący. Poza bramą, do budynku od frontu przekuto wtórnie (na potrzeby lokali handlowo-usługowych) dwa wejścia poprzedzone schodkami na skrajnych osiach – poszerzono także dwa okna na osiach 2 i 3. Otwory okienne i drzwiowe prostokątne, otwór bramny zamknięty łukiem odcinkowym. Elewacje boczne bez otworów okiennych czy drzwiowych, wyłącznie dekorowane analogicznym gzymsem wieńczącym. Od strony płn.-wsch. elewacja sześćoosiowa, arytmiczna, pozbawiona detalu, za wyjątkiem gzymsu wieńczącego. Dodatkowo z parterową dobudówką, na blisko połowie szerokości ściany. Stalarka okienna i drzwiowa budynku współczesna, częściowo nawiązująca do historycznej. Brama stalowa, z dekoracją metaloplastyczną. Pokrycie dachu blacho dachówką w kolorze grafitowym.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Obiekt utrzymywany na bieżąco. W wyniku przekształceń części parteru na cele handlowo-usługowe zaburzona została rytmika całej elewacji. Mimo, że elewacja w ostatniej dekadzie była remontowana obecnie zauważalne są niewielkie spękania i odparzenia w części gzymsu, najprawdopodobniej spowodowane nieszczelnym orynnowaniem.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, rodzaju pokrycia oraz detali architektonicznych.

Zaleca się inspekcję systemu odprowadzającego wody opadowe i ewentualną jego poprawę. Należy także rozważyć przywrócenie historycznego układu i rozmiaru otworów okiennych parteru.

Zaleca się odtworzyć stalarkę okienną, drewnianą, którą należy dostosować detałem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Przed ewentualnym remontem elewacji zaleca się wykonanie badań stratygraficznych w celu ustalenia pierwotnej kolorystyki elewacji.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

około 1890 r.

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965, 254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja obiektu

widok w kierunku wschodnim

4. Adres

ulica i nr: **Stanisława Dubois 4**

nr działki: **3254 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony około 1890 roku, z dwukrotnie przebudowywaną fasadą: 1902 r. i 1931 r. Z czasem oprócz pierwotnej funkcji mieszkaniowej, zaczęły w nim funkcjonować biura. Zlokalizowany w centrum miasta, fasadą skierowany równolegle do ul. Stanisława Dubois, ścianą płn.-zach. tuż przy ul. Partyzantów; posadowiony na płn.-zach. części nieogrodzonej działki, w kształcie zbliżonej do prostokąta. Bezpośrednio za nim, od południa zabudowa gospodarcza; od wschodu niewielki parking wyłożony kostką.

Dom wniesiony w technice murowanej z cegły, otynkowany, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z użytkowym poddaszem, kryty dachem dwuspadowym. Elewacja frontowa, płn.-wsch., 7-osiowa, symetryczna, z wejściami poprzedzonymi schodami na skrajnych osiach oraz jednym z poziomu chodnika na środkowej. W części piętra niewielkie balkony z kutymi balustradami, zlokalizowane na osi 2 i 7. Wydzielona część cokołowa, z otworami okiennymi piwnic. Na skrajnych osiach wejścia dodatkowo ujęte są parami pilastrów, wspierających odcinek belkowania z wysuniętym, profilowanym gzymsem, nad którym powtórzono parę pilastrów flankujących okno, dźwigających trójkątny naczółek. Podobną dekorację składającą się z pilastrów dźwigających gzymsowanie powtórzono przy wejściu na osi środkowej (wtórne, wyk. po 1985 r.). Parapety okien opatrzone wysuniętymi, profilowanymi gzymsikami. Fasada zwieńczona profilowanym gzymsem. Część poddasza doświetlona czterema oknami połaciowymi. Elewacja tylna w części parteru 6-osiowa (pierwotnie 7), piętra 7-osiowa. Wejście na osi 4, poprzedzone schodkami; na lewo zejście do piwnicy. Brak dekoracji elewacji. Płn.-zach. ściana szczytowa 2-osiowa, z dekoracyjnym trójkątnym naczółkiem wydzielonym profilowanym gzymsem; przerywanym w miejscach okien. Przeciwległa ściana szczytu o podobnym układzie, bez dekoracji. Dach budynku kryty blachą trapezową. Piwnice doświetlone oknami w przyziemiu, z każdej strony budynku. Otwory okienne i drzwiowe prostokątne. Stolarka okienna i drzwiowa współczesna, nienawiązująca stylistyka do historycznej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Budynek zachowany w dobrym stanie.

Nie wymaga pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Brak wyraźnych objawów zagrożeń. Niemniej, w przeszłości obiekt został poddany licznym zmianom (m.in. stolarka okienna i drzwiowa) niezgodnym stylistycznie z formą historyczną; wtórnie wykonano dekorację portalową środkowego wejścia od frontu. Dodatkowo umieszczono nad nim urządzenia klimatyzacji. Elewacja z licznymi banerami reklamowymi, i śladami po już zdemontowanych.

Zaleca się uporządkowanie i oczyszczenie elewacji, zwłaszcza frontowej z reklam i urządzeń technicznych. Dodatkowo należy przywrócić zgodne z historycznymi podziały kwater okiennych i wymienić stolarkę drzwiową na zgodną estetycznie.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

1903 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowym

widok w kierunku północno-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Stanisława Dubois'a 26**

nr działki: **3373/5 i 3374/3 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków

nr rejestru: **A-600**

decyzją z dnia: **28.11.1988 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Dom zbudowany dla rodziny Grąbczewskich w 1903 roku. Niedługo po wojnie (1948 r.) części wydzierżawiona Samopomocy Nauczycielskiej i przeznaczona na internat. W 1952 roku budynek staje się także współwłasnością J. Rytla, który od 1954 r. został jego jedynym właścicielem. W późniejszych latach część domu wykorzystywana jest na lokal handlowy. Zlokalizowany na wsch. od centrum miasta, przy ul. Stanisława Dubois, w sąsiedztwie ronda z ul. Małkińską i ul. Zagłoby; w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej. Posadowiony na wydzielonej ogrodzeniem działce o nieregularnym kształcie, w jej płn.-wsch. narożu. Po przeciwnej stronie zabudowa gospodarcza.

Budynek na rzucie zbliżonym do litery L, wzniesiony z cegły palonej, nieotynkowany, na fundamencie, parterowy, w części z poddaszem użytkowym, częściowo podpiwniczony, kryty dachami dwuspadowymi. Od strony pld. niski ganek, z połączoną z nim prostokątną dobudówką; kryte wspólnym jednopołaciowym daszkiem. Elewacja frontowa, płn.-wsch., 6-osiowa, z wejściami na osiach 1 i 5, zaakcentowanymi ryzalitami, w narożach opatrzonymi przyporami. Osie podzielone rytmicznie lizenami. Wydzielona partia cokołu. Nad prostokątnymi oknami forma odcinkowego łuku stylizowana na ciosy kamienne ze zwornikiem. Powyżej fryz arkadowy, a nad nim gzyms podpierany fryzem kroksztynowym. Ryzalit narożny zwieńczony formą balustrady; drugi zwieńczony wystającą z połaci dachu lukarną. Płn.-zach. elewacja 5-osiowa, asymetryczna, z niewielkim gankiem pośrodku (kryty daszkiem dwuspadowym), opracowana analogicznie jak frontowa, lecz bez lizen. W partii płn. szczyt zakończony trójkątnie, z gzymsem przerywanym w miejscach otworów okiennych, doświetlających poddasze. Elewacja pld.-wsch. korpusu płn. 3-osiowa, asymetryczna, opracowana analogicznie do przeciwniejszej, z parą okien w części trójkątnego zwieńczenia. Podobnie wsch. 3-osiowa i pld. 2 osiowa (w części poddasza) elewacja korpusu pld. zejście schodami do piwnicy od strony pld. Dobudówka przy ganku pld. otynkowana, doświetlona jednym, prostokątnym oknem od strony pld. Pokrycie dachu z blachy kładzionej na zakładkę. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte łukami odcinkowymi, z zachowaną stolarką drewnianą. Teren posesji wymaga uporządkowania.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dość dobrym stanie, z nielicznymi przekształceniami.

Zalecane jest usunięcie wtórnych dobudówek, przegląd pokrycia dachowego i orynnowania – istnieje podejrzenie nieuszczelności.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za pisemną zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

lata 30. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

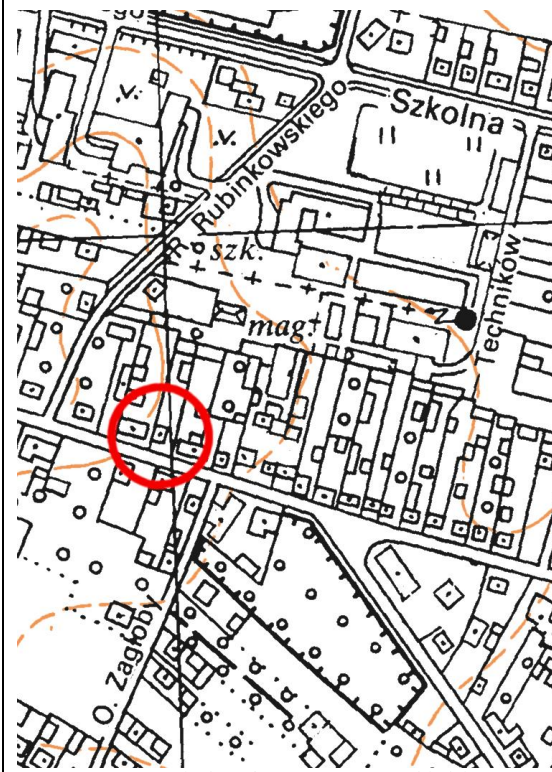
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-wschodnim

widok w kierunku południowo-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143 __C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Stanisława Duboisa 29**

nr działki: **5131 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony w latach 30. XX wieku., z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe. Zlokalizowany na wsch. od centrum miasta, przy ul. Stanisława Duboisa, w ciągu zabudowy jedno- i wielorodzinnej. Znajduje się na pld. krańcu działki, od ptn. sąsiaduje z zabudową gospodarczą.

Dom wzniesiony na planie prostokąta, w konstrukcji drewnianej, oszalowany pionowo, na podmurówce, parterowy z poddaszem użytkowym, kryty dachem dwuspadowym. Pld. ścianą szczytową zwrócony w stronę ulicy. W części parteru umieszczono dwa otwory okienne, na linii stropu niewielki gzyms. Poddasze doświetla okno umieszczone na osi budynku. Elewacja frontowa, zach., 4-osiowa, niesymetryczna, z wejściem poprzedzonym gankiem (nakrytym daszkiem dwuspadowym) na osi 3. Elewacja przeciwna pozbawiona otworów okiennych czy drzwiowych. Do ściany szczytu ptn., opracowanej analogicznie jak pld., po lewej prostokątna, dwupoziomowa przybudówka, zasłaniająca jedno z okien parteru (nakryta daszkiem jednospadowym). Stolarka okienna i drzwiowa historyczna, z zachowanymi okiennicami. Dach kryty dachówką cementową. Teren posesji częściowo utrzymany, porośnięty liczną roślinnością.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w średnim stanie technicznym.

Budynek jest kompletny, z małą ilością wtórnych elementów. Remontu wymaga pokrycie dachowe i orynnowanie. Konieczny jest przegląd konstrukcji dachu i ścian. Teren wokół częściowo utrzymany wymaga organizacji. Ogrodzenie z częściowymi ubytkami.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, historycznej stolarki i detali architektonicznych.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

około 1925 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północnym

widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Stanisława Dubois'a 45**

nr działki: **4070 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony ok. 1925 roku, prawdopodobnie wg projektu arch. Tarłowskiego, na potrzeby mieszkaniowe. Zlokalizowany na wsch. od centrum miasta, sąsiadując z rondem ul. Stanisława Duboisa/Małkińska, w ciągu zabudowy jedno- i wielorodzinnej. Posadowiony na płd. krańcu ogrodzonej działki, kształtem zbliżonej do prostokąta.

Wzniesiony na planie prostokąta, kalenicą równoległą do ulicy. W konstrukcji drewnianej, oszalowany, na podmurówce; parterowy, z poddaszem, z dwuspadowym dachem. Od frontu niewielki ganek, zadaszony dwuspadowo, od strony płn. z niską, prostokątną dobudówką murowaną (?) i otynkowaną. Fasada 7-osiowa, z wejściem poprzedzonym gankiem na osi środkowej. Szalowanie pionowe w wydzielonej partii cokołu, poziome w parterze; w narożach dekoracyjne listwy maskujące. Otwory okienne opatrzone dodatkowo dekoracyjnymi okiennicami. Elewacja płn. 8-osiowa, z przybudówką na osiach 4 i 5. Deskowanie w układzie analogicznym. Zach. ściana szczytowa z niewielkim otworem okiennym w partii poddasza; szalowana podobnie jak pozostałe – w części nad linią stropu pionowo. Przeciwny szczyt budynku opracowany bliźniaczo.

Otwory okienne i drzwiowe prostokątne. Wtórna stolarka okienna PCV, dostosowana stylistycznie. Drzwi w części dobudówki współczesne. Pokrycie dachowe z blachy trapezowej. Teren działki uporządkowany, ogrodzony.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i detali architektonicznych.

Zaleca się przywrócenie drewnianej stolarki okiennej na wzór historycznej.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

około 1925 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północnym

widok w kierunku południowo-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Stanisława Duboisa 47**

nr działki: **4071 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony ok. 1925 roku, prawdopodobnie wg projektu arch. Tarłowskiego, na potrzeby mieszkaniowe. Zlokalizowany na wsch. od centrum miasta, sąsiadując z rondem ul. Stanisława Dubois/Małkińska, w ciągu zabudowy jedno- i wielorodzinnej. Posadowiony na pld. krańcu ogrodzonej działki, kształtem zbliżonej do prostokąta.

Dom wraz z prostokątną, nieco niższą przybudówką mieszkalną przy ptn.-zach. narożu tworzy plan litery L., zwrócony dłuższą kalenicą równolegle do ulicy. W konstrukcji drewnianej, oszalowany, na podmurówce; parterowy, z poddaszem, z dwuspadowym dachem na każdej z brył. Ptn. ściana frontowa z niewielkim gankiem, zadaszonym dwuspadowo. Fasada 6-osiowa, rytmiczna, z wejściem poprzedzonym gankiem na osi 4. Szalowanie pionowe w wydzielonej partii cokołu, poziome w parterze; w narożach pionowe listwy maskujące. Otwory okienne opatrzone dodatkowo drewnianymi okiennicami. Elewacja ptn. 4-osiowa, z niewielkim gankiem na osi 3. Elewacja wsch. przybudówki 3-osiowa, z gankiem na środkowej. Szczytowa ściana przybudówki, od ptn. z przedłużoną połącją dachu i dobudowanymi ścianami z desek łączy się z murowanym budynkiem gospodarczym. Opracowanie elewacji, w tym deskowanie ścian domu analogiczne jak na elewacji frontowej. Zach. ściana szczytowa z niewielkim otworem okiennym w partii poddasza; szalowana pionowo. Przeciwniegi szczyt budynku na poziomie parteru otynkowany. Otwory okienne i drzwiowe prostokątne. Historyczna stolarka okienna i drzwiowa. Pokrycie dachowe z eternitu. Teren działki uporządkowany, ogrodzony. W tylnej części murowana zabudowa gospodarcza. Działka w większości porośnięta trawą, regularnie koszoną. Teren ogrodzony, z bramą przy jej pld.-wsch. narożu.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Teren wokół utrzymany.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, historycznej stolarki i detali architektonicznych.

Zaleca się z uwagi na bezpieczeństwo wymianę pokrycia dachowego na inne, odpowiadające stylistycznie. Konieczne są także regularne inspekcje stanu zachowania obecnego pokrycia dachowego oraz orynnowania. Budynek o niskiej ilości wtórnych nawarstwień i zachowany z dużym stopniem oryginalności. Wszelkie prace modernizacyjne czy remontowe należy prowadzić ze wzmoczoną ostrożnością.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

około 1932 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-zachodnim

widok w kierunku wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Inwalidów 3**

nr działki: **1703 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony ok. 1932 roku, na potrzeby mieszkaniowe, dla rodziny Kempistych. Z czasem część pomieszczeń przekształcono na potrzeby lokali handlowo-usługowych. Dom usytuowany w ścisłym centrum miasta, na parceli, która wraz z innymi budynkami zlokalizowanymi na tej samej parceli tworzy kształt zbliżony do trójkąta, obrysowany ulicami: Inwalidów, Sikorskiego i Pocztową. Fasadą wychodzącą bezpośrednio na chodnik wzdłuż ul. Inwalidów i ścianą szczytową od strony ul. Pocztowej. Płd.-zach. ścianą szczytową stykający się z elewacją sąsiedniej kamienicy; podobnie fragmentem ściany od strony płn-zach. Budynek o konstrukcji drewnianej, oszalowany, na podmurówce ceglanej, wniesiony na rzucie trapezu prostokątnego, parterowy z poddaszem użytkowym, kryty dachem dwuspadowym z naczółkiem, od strony podwórza z dwoma pseudoryzalitami, wychodzącymi ponad połac dachu formami symetrycznych względem siebie wystawek. Elewacja frontowa, płd.-wsch., 9-osiowa, niesymetryczna, z wejściami poprzedzonymi niskimi schodkami na osiach 1, 4 i 6. Szalowanie układem desek akcentujące strefę cokołową (pionowe), z gzymsikiem oraz pozostałą część parterową (poziome). Trzy okna w połaci dachu doświetlające partię poddasza. Elewacja płn.-zach, od strony podwórza, 6. osiowa z wejściem na osi 3, po bokach którego wkomponowano dwa, dwuosiowe pseudoryzalit, zakończone trójkątnie nad połacią dachową, kryte daszkami dwuspadowymi, o równej z pozostałymi wysokości kalenic. Kompozycja deskowania zbliżona do elewacji przeciwległej. Ściana szczytowa płn. 3-osiowa, niesymetryczna w części parterowej, z parą okien doświetlających poddasze. Szalowanie analogiczne. Dachy kryte papą. Częściowo brak stolarki okiennej, fragmentarycznie zachowana historyczna, zabita lub zabezpieczona roletami zew. Podwórze wybetonowane, zdegradowane.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w złym stanie.

Budynek częściowo zniszczony – jeden z ryzalitów zapadnięty do wnętrza domu, liczne ubytki i uszkodzenia konstrukcji oraz połaci dachu. Znacznie uszkodzone orynnowanie. Spękania i odparzenia w partii podmurówki, ubytki szalowania.

Konieczna jest pilna interwencja konserwatorska. Należy niezwłocznie wykonać prace budowlane, zabezpieczające przed dalszą destrukcją. W dalszej kolejności zalecana jest rekonstrukcja zniszczonej lukarny, remont konstrukcji dachowej i pokrycia wraz z orynnowaniem. Przegląd i naprawa podmurówki.

Zaleca się przed wykonaniem prac przeprowadzenie ekspertyzy konstrukcyjnej i mykologicznej.

Otwory okienne, zabezpieczone dyktą należy odsłonić, a stolarkę okienną i drzwiową poddać konserwacji. W razie konieczności wymiany, nową stolarkę należy wykonać pod względem materiału, formy, wielkości, kształtu, podziałów i profili w oparciu o stolarkę historyczną. Przed demontażem stolarki zaleca się wykonanie dokumentacji pomiarowo-rysunkowej oryginału.

Dodatkowo, budynek szpecą bilbordu reklamowe.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

KAMIENICA

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-zachodnim

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Tadeusza Kościuszki 1**

nr działki: **4905 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady
Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia
28.12.2012 r.

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Kamienica zlokalizowana w pobliżu skrzyżowania ul. Stanisława Duboisa i ul. Tadeusza Kościuszki, na wschodnim krańcu wygradzonej działki. Elewacją frontową zwrócona do niemal przylegającego doń chodnika przy ul. Tadeusza Kościuszki. Od strony zachodniej niewielka zabudowa gospodarcza. Budynek trzykondygnacyjny, murowany, otynkowany, wniesiony na planie czworoboku (elewacja frontowa wyraźnie wyższa od tylnej), podpiwniczony, kryty dachem dwuspadowym. Fasada wsch. 5-osiowa, z rytmicznie rozmieszczonymi, prostokątnymi otworami okiennymi na każdej z kondygnacji – w osi drugiej parteru brama wjazdowa; pomiędzy którymi wkomponowano lizeny na całej wysokości elewacji – od cokołu, po formę belkowania zakończonego profilowanym gzymsem wieńczącym. Elewacja tylna, zach., 4-osiowa z zaburzoną rytmiką, poza gzymsem wieńczącymi nieposiadająca dodatkowego detalu. Brama wjazdowa na skrajnej osi prawej, ułożona symetrycznie względem frontowej. Dodatkowo na osi trzeciej wejście na klatkę schodową (widoczne zróżnicowanie w układzie i rozmiarze okien). Ściany szczytowe – płn. i pld. – zamknięte od góry trójkątnie, pozbawione detalu i otworów okiennych, za wyjątkiem bardzo małych, dwóch okien od pld. Stolarka okienna w większości wymieniona na współczesną PCV, z zachowaną drewnianą w części klatki schodowej. Brama od frontu płycinowa. Dach kryty eternitem.

Budynek zachowany w średnim stanie.

Tynki w elewacji miejscami są odparzone, zwłaszcza w pobliżu naroży, przy rynnach. Pionowe orynnowanie najprawdopodobniej jest nieszczelne i wymaga wymiany. Fundament narażony jest na długotrwałe zawilgocenie. Liczne instalacje skrzynek energetycznych, anten TV czy okablowań negatywnie rzutują na odbiór estetyczny całości budynku. Dach pokryty materiałem przypominającym eternit.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i rodzaju pokrycia, historycznej stolarki okiennej oraz detali architektonicznych.

Budynek wymaga przeprowadzenia prac mających na celu usunięcie przygruntowych zawilgoceń, odsolenia fundamentów i ścian, wymiany lub uzupełnienia tynków – w zależności od stwierdzonego w toku inspekcji ich stanu zachowania. Należy wykonać remont elewacji ze szczególnym uwzględnieniem detali architektonicznych. Prace remontowe powinny być poprzedzone badaniami stratygraficznymi na ustalenie pierwotnej kolorystyki. Zaleca się ujednolicenie stolarki okiennej, nową stolarkę należy wykonać pod względem materiału, formy, wielkości, kształtu, podziałów i profili w oparciu o zachowaną stolarkę historyczną oraz w oparciu o materiały źródłowe.

Należy przywrócić oryginalne pokrycie dachowe w oparciu o materiały ikonograficzne bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

BUDYNEK ADMINISTRACYJNY

2. Czas powstania

lata 20. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-zachodnim

widok w kierunku północno-wschodnim

4. Adres

ulica i nr: **Tadeusza Kościuszki 9**

nr działki: **4894 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony w latach 20. XX w., jako siedziba spółdzielców Spółdzielni Rolnik. Pierwotnie parterowy z użytkowym poddaszem, w czasie II wojny światowej zaadaptowany na potrzeby siedziby poczty niemieckiej. W czasie odwrotu wojsk okupanckich w 1944 r. został on spalony. W latach 1947-1948 został odbudowany i powiększony o dodatkową kondygnację. Użytkowany na cele biurowe i handlowe bez większych przekształceń zachował się do czasu zmiany właściciela (2008 r.), który dokonał wielu przekształceń zewnętrznych i wewnętrznych. W ostatnich latach (2017-2022) przywrócono historyczną formę frontowego otworu drzwiowego i sąsiadującego okiennego.

Zlokalizowany przy blisko połowie ciągu ul. Tadeusza Kościuszki, naprzeciw Szkoły Podstawowej nr 2; na działce nieogrodzonej, z dużym placem gruntowym za budynkiem. Niewielki parking wyłożony kostką brukową od strony ulicy. Wniesiony na planie prostokąta, murowany ob. nieotynkowany, dwukondygnacyjny. Elewacja frontowa, wsch., pierwotnie rytmiczna 9-osiowa (ob. z lewej strony otwory okienne przekształcone na duże witryny sklepowe), zwieńczona gzymsem (usunięty gzyms kordonowy); na osi środkowej ryzalit charakteryzowany na portyk z dwiema półkolumnami o jońskich kapitelach, wspierającymi trójkątny fronton z półkolistym oknem doświetlającym cz. poddasza. Elewacja zach. 9-osiowa, rytmiczna, z formą uproszczonego, wysuniętego gzymsu. Elewacja południowa z wejściem i para okien w drugiej kondygnacji. Analogicznie elewacja przeciwna (tu otwór drzwiowy zamknięty półkoliście). Dach czterospadowy, z dwuspadowym wyłamaniem w miejscu frontonu; kryty blachą. Stolarka okienna i drzwiowa wielokrotnie zmieniana, częściowo nawiązująca do historycznej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie, z licznymi przekształceniami.

Współcześnie dokonano licznych zmian wewnątrz, jak i na zewnątrz w związku z przystosowaniem obiektu do nowych funkcji. Najbardziej rażące przekształcenia wynikały z przebudowy okien lewej strony frontowej elewacji, na witryny oraz zlikwidowanie łukowych zwieńczeń w wejściu i oknie obok (w ostatnich latach przywrócona forma). Niemal w całości część parteru i znaczną powierzchnię piętra przesłaniają szpecące bilbordy i banery reklamowe. W latach ubiegłych usunięty całkowicie tynk i część detalu nie zostały odtworzone. Dokonano zaślepienia okna drugiej kondygnacji elewacji zach.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i detali architektonicznych.

Należy wykonać remont elewacji ze szczególnym uwzględnieniem przywrócenia tynków oraz detalu architektonicznego. Zaleca się także wykonanie badań stratygraficznych na ustalenie pierwotnej kolorystyki.

Zaleca się odtworzyć stolarkę okienną, drewnianą, którą należy dostosować detałem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Ponadto, z uwagi na wiek należy przeprowadzać regularne inspekcje pokrycia dachowego oraz orynnowania.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

POCZTA
obecnie BUDYNEK MIESZKALNO-USŁUGOWY

2. Czas powstania

około 1910 r.

3. Miejscowość

OSTRÓW
MAZOWIECKA

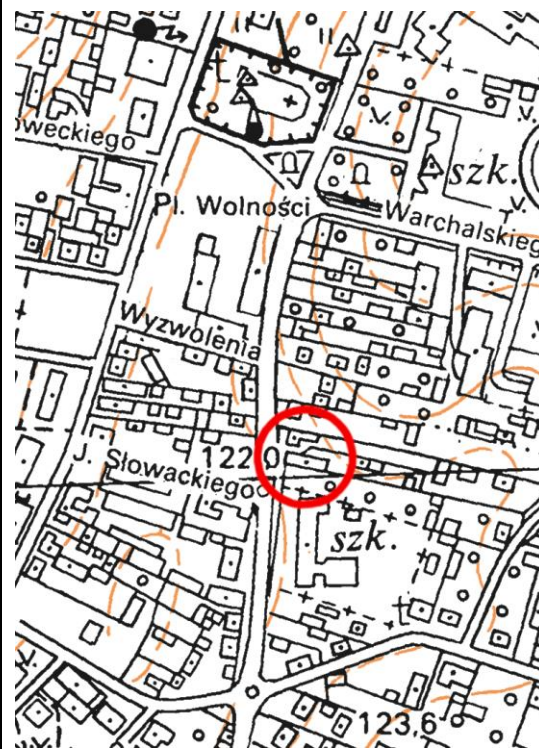
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-wschodnim

widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Tadeusza Kościuszki 10**

nr działki: **4029 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-629**
decyzją z dnia: **28.11.1988 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony ok. 1910 roku. Przez większość czasu pełnił funkcję urzędu pocztowego – również w czasach powojennych (remont po 1945 r.). Później, jeszcze w okresie socjalizmu mieściła się w nim placówka pogotowia ratunkowego i opieki zdrowotnej. W pocz. XIX w. zmienił użytkowanie na mieszkalno-usługowe (remont po 2005 r.).

Zlokalizowany przy blisko połowie ciągu ul. Tadeusza Kościuszki, w sąsiedztwie Szkoły Podstawowej nr 2; na ogrodzonej, prostokątnej działce – na jej zachodnim krańcu, przy chodniku i niewielkim parkingu. Budynek murowany, otynkowany, wzniesiony na planie zbliżonym do prostokąta, parterowy z użytkowym poddaszem, a także piętrowy w części ryzalitu. Fasada zachodnia 3-osiowa, z prostokątnym ryzalitem na osi pierwszej – w jego południowej ścianie wejście poprzedzone prostokątnym gankiem. W połaci dachowej części parterowej dwie prostokątne lukarny; poniżej w parterze para okien zakończonych łukiem odcinkowym. Analogiczny otwór okienny w ryzalicie, a nad nim balkon z drzwiami i oknem; powyżej poddasze doświetlone oknem wolutowym. Elewacja dekorowana detalami wykonanymi z cegły, odwzorowującej gzymsy kordonowy, bordiury wokół otworów okiennych i drzwiowych, bonowanie w narożach, wydzielają partie cokołową, a także dekoracyjny fryz w zwieńczeniach. Elewacja tylna, wsch., 3-osiowa w parterze i jedno- w trójkątnym szczycie poddasza; z prostokątną, sięgającą poł. wysokości drugiej kondygnacji przybudówką (przekształconą z bud. gospod.) doświetloną dwoma ustawionymi nad sobą oknami. Elewacja południowa dwuosiowa w parterze i jednoosiowa w trójkątnym zwieńczeniu poddasza; od strony prawej ściana wydłużona przybudówką tylnej elewacji. Elewacja przeciwna dwukondygnacyjna (cz. ryzalitu), jednoosiowa w parterze, z dwoma dużymi oknami na piętrze i jednym niewielkim na lewym skraju. Wszystkie elewacje o analogicznym opracowaniu dekoracyjnym jak frontowa. Dach wielopołaciowy, miejscami o zmiennym kącie nachylenia połaci; kryty blachodachówką. Teren wokół uporządkowany. Stolarka okienna i drzwiowa wymieniona na nową (okna PCV), z zachowaniem historycznej formy.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w bardzo dobrym stanie.

Obecnie nie wymaga prac konserwatorskich czy budowlanych. Jego aktualne użytkowanie nie wpływa negatywnie na substancję zabytkową.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

SZKOŁA
obecnie LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

2. Czas powstania

1923-1927 r.

3. Miejscowość

OSTRÓW MAZOWIECKA

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

ulica i nr: **Tadeusza Kościuszki 36**

nr działki: **4110/1 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo mazowieckie

powiat **ostrowski**gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-632**
decyzją z dnia: **28.11.1988 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

**Uchwała Nr XXXVII/159/2012 Rady Miasta
Ostrów Mazowiecka z dnia 28.12.2012 r.**

widok w kierunku wschodnim

widok w kierunku północno-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek szkoły oddany został do użytku w 1928 r. W czasie II wojny światowej Niemcy przeobrazili go na koszary. W 1944 roku eksplozja niemieckiej bomby wyrządziła znaczne szkody. W latach 1946-1947 i w 1950 została odbudowana i wyremontowana. Gmach usytuowany na płn.-wsch. od centrum miasta, przy skrzyżowaniu ul. Warchalskiego i ul. Tadeusza Kościuszki – pomiędzy ulicą a budynkiem komponowane tereny zielone. Od wsch. sąsiaduje ze stadionem miejskim, a od płn. z powiatową halą sportową (połączoną z nim niewielką przewiązką). Obiekt wzniesiony w technice murowanej z cegły, (poddasze w konstrukcji ryglowej), otynkowany, wraz z budynkiem sali gimnastycznej tworzy plan litery L. Budynek szkoły składa się z prostokątnego, trzykondygnacyjnego z poddaszem użytkowym korpusu; jednokondygnacyjnego ganku na całej jego szerokości; dwóch dwukondygnacyjnych z poddaszem użytkowym bocznych skrzydeł zakończonych ryzalitami. Dachy nad poszczególnymi częściami czterospadowe – nad łącznikiem dwuspadowy. Elewacja frontowa, płn.-zach., 19-osiowa z pseudoryzalitem na osi środkowej, dodatkowo zaakcentowany niewielką wieżą z obserwatorium. Przed nim parterowy ganek z wejściem na osi środkowej, zaakcentowany boniowaniem i frontonem; nad gzymsem wieńczącym dekoracyjna balustrada. Boczne ryzality trzyosiowe, z wejściem na osiach środkowych, wyeksponowanych pseudoryzalitami z dekoracyjnym gzymsikiem nad drzwiami. Cokół lekko wysunięty do przodu, zakończony gzymsem. Obramienia prostokątnych otworów okiennych z dekoracyjnej, profilowanej opaski. Poddasze doświetlone niewielkimi, trójkątnymi i prostokątnymi lukarnami oraz galeryjkami. Elewacja tylna, pld.-wsch., o korespondującym z frontem układzie, bez ryzalitów i ganku, a jedynie pseudoryzalitem akcentującym wejście na osi środkowej; z oknami wyraźnie szerszymi. Elewacje boczne, opracowane w sposób bliźniaczy, 7-osiowe. Sala gimnastyczna dwukondygnacyjna. Elewacje płn.wsch. i pld.-zach. 8-osiowe z wejściami od strony dziedzińca na osiach 2 i 6. Otwory okienne prostokątne, zamknięte łukami pełnymi. Elewacja pld.-wsch. 4-osiowa.

Pokrycie dachowe ceramiczne, nad salą gimnastyczną bachodachówka. Stolarka okienna i drzwiowa zgodna z historyczną. Teren dziedzińca zagospodarowany na chodniki, trawniki i boisko sportowe.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Teren wokół uporządkowany.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

**ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO
P.W. WNIEBOWZIĘCIA NMP**

2. Czas powstania

1885-1893 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Tadeusza Kościuszki 39**

nr działki: **4010 Ostrow Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrow Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-475**
decyzją z dnia: **07.07.1981 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrow Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Pierwotny drewniany kościół pw. św. Jadwigi spłonął w 1555 r., a na jego miejsce wzniesiono nową świątynię istniejącą do końca XVIII w. Powstał on z inicjatywy księdza Andrzeja Nideckiego. Przy kościele znajdował się cmentarz, a prawdopodobnie w bliskim sąsiedztwie także szkoła parafialna oraz szpital. W 1793 r. kościół uległ zniszczeniu na skutek pożaru. W latach 1796-1801 wzniesiono kolejny drewniany kościół. Według źródeł był to kościół „z drzewa sosnowego na węgiel, na podmurowaniu, dachówką kryty – połap i podłoga z tarcic. Zakrystia także z drzewa. Dzwonnica oddzielna drewniana na podmurowaniu-deskami okożuchowana, dachówką kryta. W rogach cmentarza otaczającego ten kościół znajdują się cztery kapliczki z drzewa na podmurowaniu, dachówką kryte”. Świątynia istniała do końca XIX w. kiedy to wzniesiono okazały, murowany zespół kościoła parafialnego.

Zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP, w skład którego wchodził jednorodny stylowo kościół, dzwonnica i okalające je ceglano-kamienne ogrodzenie, a także starodrzew na placu kościelnym, cmentarz przykościelny i kamienna figura MB Miłosiernej z 1890 r. Całość zakomponowana w stylu neogotyckim, który zaprojektowali arch. W. Czosnowski i B. Szmidt. Zespół sakralny wzniesiony dzięki staraniom księdza Adama Pruss-Jarnutowskiego w latach 1885–1893; konsekrowany 7.10.1894 r. przez bpa płockiego M. Nowodworskiego. Usytuowany na płn.-wsch. od centrum miasta, pomiędzy ul. 3-go Maja, ul. ks. Jana Sobotki i ul. Tadeusza Kościuszki. Kościół z cegły nietynkowanej, na fundamencie kamiennym; trójnawowy, typu halowego, oszkarpowany, wniesiony na rzucie prostokąta z wyodrębnionym trójbocznie zamkniętym prezbiterium, do którego ścian bocznych przylegają kaplica i zakrystia z niewielką przybudówką; a po przeciwnej stronie masyw dwuwieżowy z kruchtą na osi i dwoma bocznymi w wieżach. Dzwonnica murowana z cegły nietynkowanej, na fundamencie kamiennym; oszkarpowana w narożach na wysokość dwóch kondygnacji, wniesiona na rzucie prostokąta. Ogrodzenie murowane z cegły i kamienia. W części pld.-wsch. murowane z cegły, o wysokim cokole i neogotyckich słupach podtrzymujących metalowe przesła. Na linii wejścia do kościoła reprezentacyjna brama z wyraźnie wyższymi słupami, o bogatszym opracowaniu detalu. Po bokach niej dwie furtki. W pozostałej części ogrodzenia zastosowano kamień, tylko przy furtkach stosując formę analogicznych, ceglanych słupów, a także bez przesła.

Zespół ten reprezentuje cenny przykład kompleksowego i spójnego podejścia do budownictwa sakralnego tut. regionu, jak i całej ziemi mazowieckiej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w bardzo dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Teren wokół uporządkowany.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania. Ponieważ na terenie przyległego placu znajdują się liczne drzewa należy regularnie przeprowadzać ich inspekcję i wg potrzeb wykonywać zabiegi arborystyczne. Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis kościoła do rejestru zabytków, a pozostałych obiektów poprzez zapis w MPZP, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Należy także rozważyć wpisanie do rejestru zabytków całego zespołu kościoła parafialnego.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

**KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
P.W. WNEBOWZIĘCIA NMP**

2. Czas powstania

1885-1893 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Tadeusza Kościuszki 39**

nr działki: **4010 Ostrow Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrow Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-475**
decyzją z dnia: **07.07.1981 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrow Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Kościół w stylu neogotyckim zaprojektowali arch. W. Czosnowski i B. Szmidt. Wzniesiony dzięki staraniom księdza Adama Pruss-Jarnutowskiego w latach 1885–1893; konsekrowany 7.10.1894 r. przez bpa płockiego M. Nowodworskiego. Usytuowany na płn.-wsch. od centrum miasta, pomiędzy ul. 3-go Maja, ul. ks. Jana Sobotki i ul. Tadeusza Kościuszki; wraz z wieżą dzwonną otoczony drzewami i murem; w sąsiedztwie dawnego cmentarza przykościelnego (nieliczne pomniki nagrobne). Świątynia w stylu neogotyckim, murowana z cegły nietynkowanej, na fundamencie kamiennym; trójnawowa, typu halowego, oszkarpowana, wniesiona na rzucie prostokąta z wyodrębnionym trójbocznie zamkniętym prezbiterium, do którego ścian bocznych przylegają kaplica i zakrystia z niewielką przybudówką; a po przeciwnej stronie masyw dwuwieżowy z kruchtą na osi i dwoma bocznymi w wieżach. Korpus jednokondygnacyjny z dachem dwuspadowym, z fasadą zach. dwukondygnacyjną flankowaną trzykondygnacyjnymi wieżami o dachach namiotowych. Prezbiterium o kalenicy niższej od korpusu, z dachem wielopołaciowym i sygnaturką. Kaplica i zakrystia sięgające blisko połowy wysokości korpusu o dachach trypolaciowych. Elewacja zach. z ostrołukowym portalem na osi środkowej, zwieńczonym schodkowym szczytnikiem i figurą Chrystusa; wyższa kondygnacja wydzielona poprzez gzyms kordonowy, w której umieszczono ostrołukową blendę z triforium i formą rozety powyżej; całość zwieńczona trójkątnie z dekoracyjnym arkadowym fryzem, profilowanym gzymsem wieńczącym i kamiennym krzyżem. Wieże symetryczne względem siebie, z pierwszą kondygnacją doświetloną biforium, drugą wysmukłym i wysokim ostrołukowym oknem oraz trzecią o ściętych narożach, oddzieloną arkadowym fryzem i gzymsem, w której umieszczono pojedyncze otwory okienne z żaluzjami dzwonowymi – nad nimi niewielkie okrągłe okna; z arkadowym fryzem wieńczącym. Elewacja płn. 8-osiowa, oszkarpowana rytmicznie, z ostrołukowymi oknami, zwieńczona fryzem arkadowym i gzymsem; w wieży nieznacznie wysunięta kruchta, nad którą wkomponowano wysoką, ostrołukową blendę – wyższe partie wieży opracowane analogicznie jak od str. zach. Prezbiterium poza ścianą szczytową doświetlone ostrołukowymi otworami okiennymi. Elewacja płd. opracowana analogicznie. Stolarka drzwiowa drewniana, otwory okienne wypełnione witrażami proj. A. Brzeskiej-Celińskiej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w bardzo dobrym stanie.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania. Ponieważ na terenie przyległego placu znajdują się liczne drzewa należy regularnie przeprowadzać ich inspekcję i wg potrzeb wykonywać zabiegi arborystyczne.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

1. Nazwa

**DZWONNICA
w zespole kościoła parafialnego pw.
WNIEBOWZIECIA NMP**

2. Czas powstania

1885-1893 r.

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Tadeusza Kościuszki 39**

nr działki: **4010 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Pierwotny drewniany kościół pw. św. Jadwigi spłonął w 1555 r., a na jego miejsce wzniesiono nową świątynię istniejącą do końca XVIII w. Powstał on z inicjatywy księdza Andrzeja Nideckiego. Przy kościele znajdował się cmentarz, a prawdopodobnie w bliskim sąsiedztwie także szkoła parafialna oraz szpital. W 1793 r. kościół uległ zniszczeniu na skutek pożaru. W latach 1796-1801 wzniesiono kolejny drewniany kościół. Według źródeł był to kościół „z drzewa sosnowego na węgiel, na podmurowaniu, dachówką kryty – połap i podłoga z tarcic. Zakrystia także z drzewa. Dzwonnica oddzielna drewniana na podmurowaniu-deskami okożuchowana, dachówką kryta. W rogach cmentarza otaczającego ten kościół znajdują się cztery kapliczki z drzewa na podmurowaniu, dachówką kryte”. Świątynia istniała do końca XIX w. kiedy to wzniesiono okazały, murowany zespół kościoła parafialnego.

Wieża dzwonna, jak sam kościół są w stylu neogotyckim. Zaprojektowane przez arch. W. Czosnowski i B. Szmidt. Wzniesione dzięki staraniom księdza Adama Pruss-Jarnutowskiego w latach 1885–1893; kościół konsekrowany był dn. 7.10.1894 r. przez bpa płockiego M. Nowodworskiego. Usytuowane na płn.-wsch. od centrum miasta, pomiędzy ul. 3-go Maja, ul. ks. Jana Sobotki i ul. Tadeusza Kościuszki; wraz z wieżą dzwonną otoczone są drzewami i murem. Dzwonnica w stylu neogotyckim, murowana z cegły nietynkowanej, na fundamencie kamiennym; oszkarpowana w narożach na wysokość dwóch kondygnacji, wniesiona na rzucie prostokąta. Korpus trzykondygnacyjny kryty dachem namiotowym. Wieża z ostrołukowym wejściem od strony płn.-wsch., zlokalizowanym w nieznacznie wysuniętym przedsionku, nakrytym daszkiem dwuspadowym i krzyżem w zwieńczeniu, z przyporami w narożach. Na przeciwległej elewacji pojedyncze ostrołukowe okno – ściany boczne parteru pozbawione otworów. Kondygnację zamyka gzymsowanie, nakryte wąskim daszkiem. Powyżej, na trzech ścianach zakomponowano prostokątne płyciny z formami wolut weń wpisanymi; na stronie pld.-zach. umieszczono wolutowe okno. Nad nimi ciąg ślepych arkad wspierających gzymsowanie. Ostatnia kondygnacja o ściętych narożach, w której umieszczono pojedyncze ostrołukowe, wysokie otwory okienne z żaluzjami dzwonnymi – nad nimi niewielkie okrągłe okna; całość zamykają trójkątne szczyty, dekorowane fryzami arkadowymi.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w bardzo dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia prac konserwatorskich czy budowlanych. Teren wokół uporządkowany.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez zapis w MPZP, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

1. Nazwa

**CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY
w zespole kościoła parafialnego pw.
WNIEBOWZJĘCIA NMP**

2. Czas powstania

XVI w. (?)

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Tadeusza Kościuszki przy nr 39**

nr działki: **4010 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejskowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Pierwotny drewniany kościół pw. św. Jadwigi spłonął w 1555 r., a na jego miejsce wzniesiono nową świątynię istniejącą do końca XVIII w. Powstał on z inicjatywy księdza Andrzeja Nideckiego. Przy kościele znajdował się cmentarz, a prawdopodobnie w bliskim sąsiedztwie także szkoła parafialna oraz szpital. W 1793 r. kościół uległ zniszczeniu na skutek pożaru. W latach 1796-1801 wzniesiono kolejny drewniany kościół. Według źródeł był to kościół „z drzewa sosnowego na węgiel, na podmurowaniu, dachówką kryty – połap i podłoga z tarcic. Zakrystia także z drzewa. Dzwonnica oddzielna drewniana na podmurowaniu-deskami okożuchowana, dachówką kryta. W rogach cmentarza otaczającego ten kościół znajdują się cztery kapliczki z drzewa na podmurowaniu, dachówką kryte”. Świątynia istniała do końca XIX w. kiedy to wzniesiono okazały, murowany zespół kościoła parafialnego.

Według inwentarza parafialnego z 1825 r., cmentarz przykościelny w Ostrowi miał długość około 60 łokci i 40 łokci szerokości. Cmentarz przykościelny funkcjonował prawdopodobnie do czasu założenia nowego cmentarza poza miastem w 2. połowie XVIII w.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Brak zachowanych pomników nagrobnych, nieczytelne granice. Na terenie przykościelnym zachował się częściowo starodrzew. Teren jest uporządkowany i utrzymany w dobrym stanie.

Zaleca się wykonać oznakowanie cmentarza.

Z uwagi na objęcie obszaru ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, zmiany w użytkowaniu oraz roboty ziemne mogące naruszyć cmentarz, mogą być podejmowane wyłącznie pod nadzorem archeologicznym za zezwoleniem Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

1. Nazwa

MŁYN PAROWY
obecnie OBIEKT USŁUGOWY

2. Czas powstania

około 1900 r.

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

ulica i nr: **Lubiejewska 48**

nr działki: **1631 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

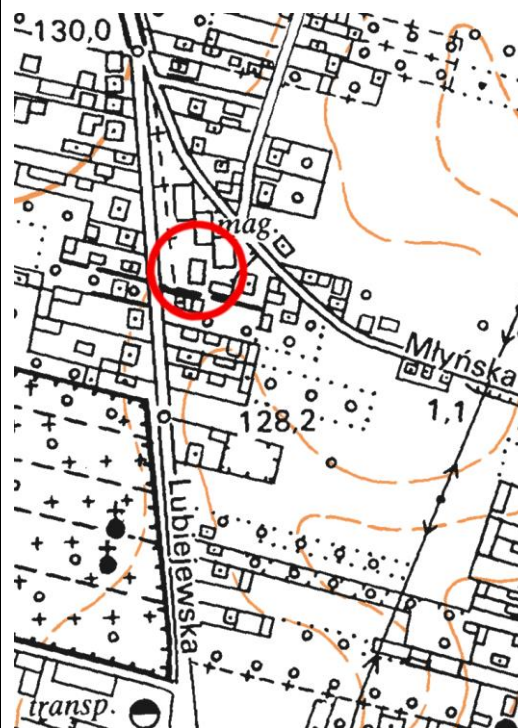
Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

widok w kierunku południowo-wschodnim

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek młyna parowego wzniesiony około 1900 roku. W okresie międzywojennym stanowił własność Spółki „Mazur”. W 1954 r., bud. przejęty przez Spółdzielnię „Samopomoc Chłopską”. Pełnił przez wiele lat funkcję powierzchni magazynowych. W latach 1960-61 zreorganizowano przestrzeń wewnętrzną na potrzeby biurowe, założono windę. Od 1984 r. budynek posiada instalację c.o., rok później wod.-kan. W drugiej poł. lat 80. Rozpoczęto adaptację parteru na potrzeby handlu. Z czasem także wykonano termomodernizację elewacji.

Młyn zlokalizowany na półn.-zach. krańcach zabudowy miejskiej, w bliskim sąsiedztwie cmentarza parafialnego. Działka znajduje się w „klinie” ulic: Lubiejewskiej i Młyńskiej. Ma kształt nieregularnego czworoboku, a młyn posadowiony jest w jej płd.-zach. części. Na terenie parceli zlokalizowane są liczne, parterowe budynki/hale magazynowe. Budynek murowany z cegły, otynkowany (pierwotnie bez tynku), bez podpiwniczenia, czterokondygnacyjny i pięciokondygnacyjny – kryte osobnymi dwuspadowymi dachami o prostopadłych względem siebie kalenicach. Elewacja płn.-zach. 6-osiowa, rytmiczna, z wejściami poprzedzonymi zejściem po schodkach, w niewielkich zaniżeniach na osiach 2 i 5. Pomiedzy oknami korpusu niższego lizeny; w korpusie wyższym tylko na skrajach. Otwory okienne i drzwiowe prostokątne, zamknięte od góry odcinkowo z nadprożami i wysuniętym gzymsem pod parapetami. Poziom parteru zaakcentowany gzymsem. Elewacja przeciwległa opracowana analogicznie, z parterową, prostokątną dobudówką na szerokości osi 1-4. Przekryta dachem jednospadowym, łączy się z sąsiednim budynkiem gospodarczym. Płn.-wsch. ściana szczytowa pozbawiona otworów okiennych i drzwiowych, wyłącznie z gzymsem nad poziomem parteru i lizenami w narożach. Ściana szczytu po przeciwnej stronie potraktowana analogicznie. Stolarka drzwiowa i okienna współczesne (bez historycznych podziałów). Dach kryty blachą trapezową (pierwotnie papa). Cały plac wokół utwardzony, ogrodzony.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. W trakcie użytkowania, właściciele dokonali kilku zmian – głównie wewnątrz oraz w obrębie stolarki okiennej i drzwiowej, a także wykonali ocieplenie i otynkowanie elewacji.

Zaleca się wykonanie podziałów okien zgodnych z historycznym. Elewacja winna bardziej nawiązywać do pierwotnej estetyki. Negatywnie na ogład wpływają także dobór kolorystyki i szyldy reklamowe.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

CMENTARZ PARAFIALNY

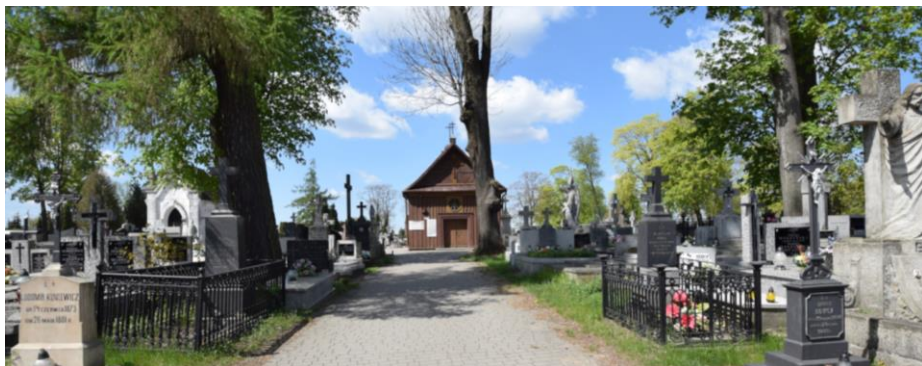
2. Czas powstania

2. połowa XVIII w.

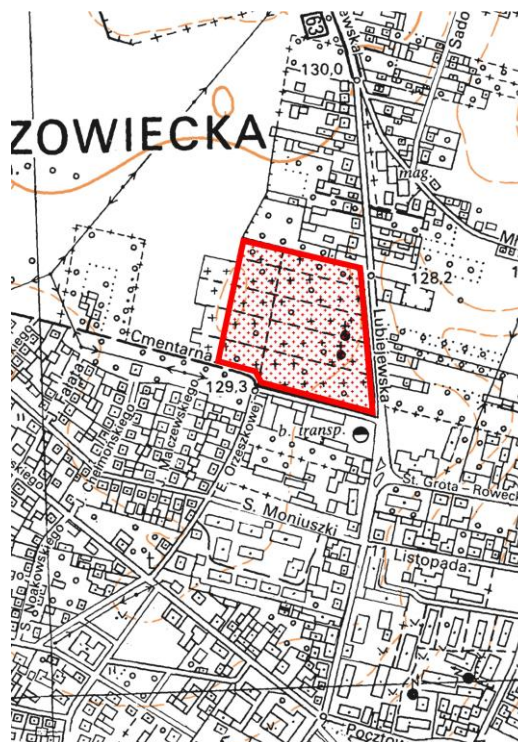
3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965, 254143 __C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Lubiejewska**

nr działki: **547 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-561**
decyzją z dnia: **30.02.1986 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Cmentarz parafialny założony w 2 poł. XVIII wieku. Pierwotny układ cmentarza zbliżony obrysem do trapezu, z alejkami biegnącymi wschód-zachód i bocznymi, prostokątnymi do nich. Obszar jego był wielokrotnie powiększany: XIX w., pocz. XX., po I wojnie światowej i w 1980 r. Wydzielona na jego przestrzeni była część prawosławna, dla dość licznej w czasach zaborów ludności rosyjskiej. W okresie II wojny światowej była także wydzielona przestrzeń dla poległych żołnierzy niemieckich. Z czasem przestrzenie te były przejmowane przez parafię rzym.-kat., a nagrobki zastępowane – pierwotnych pomników zachowało się niewiele. Zlokalizowany w płn.-zach. części miasta, od wsch. i płd. ograniczony ul. Lubiejewską i Cmentarną. Od płn. i zach. sąsiaduje z zabudową jednorodzinną; na półn.-zach. pola. Cały teren jest ogrodzony – w części znajdującej się na dz. nr ew. 547 murem, a pozostała (nowsza) płotem przęsłowym. Od ul. Lubiejewskiej brama główna, prowadząca na aleję główną, dodatkowo zaakcentowana drewnianą kaplicą cmentarną. Układ kwater czytelny, groby w większości usytuowane w sposób uporządkowany. Drzewostan znajdujący się na terenie nekropolii nie ma charakteru komponowanego.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Cmentarz w dobrym stanie zachowania.

Nie wymaga pilnych prac. Zaleca się dokonywanie przeglądów drzew, w celu wykrycia potencjalnych zagrożeń z ich strony dla ludzi i mienia.

Z uwagi na objęcie cmentarza ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, prace w jego obrębie (np. wycinka drzew, przebudowa ogrodzenia) muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

1. Nazwa

**KAPLICA GROBOWA
obecnie KAPLICA CMENTARNA**

2. Czas powstania

około 1830 r.

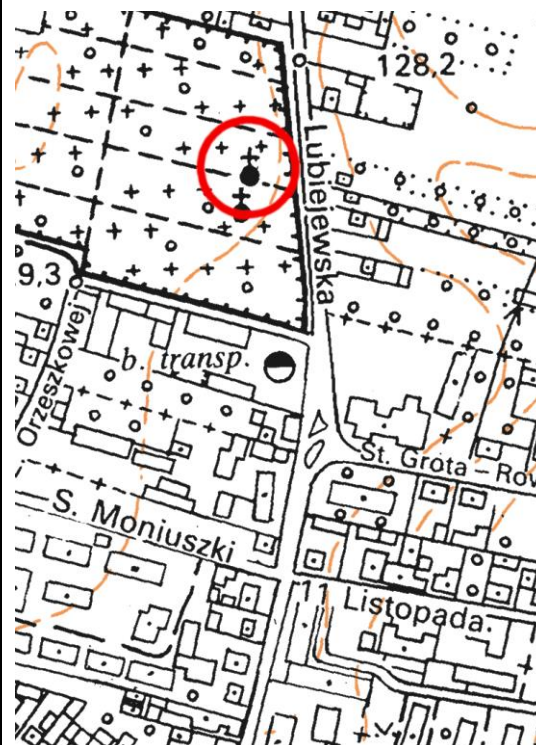
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-zachodnim

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Lubiejewska**

nr działki: **547 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-626**
decyzją z dnia: **18.12.1998 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie
Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta
Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwości organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Kaplica wybudowana ok. 1830 roku, dla zmarłej Zofii z Przyjemskich Franciszkowej Barzykowskiej, Burgrabiny Łomżyńskiej. Zlokalizowana na cmentarzu parafialnym parafii p.w. Wniebowzięcia NMP, przy ul. Lubiejewskiej, w płn.-wsch. części miasta. Kaplica usytuowana w pobliżu wschodniej strony nekropolii, w połowie jej długości; na niewielkim placu wyłożonym kostką brukową, pomiędzy sektorami: B2, B4, C1 i C3. Budowla drewniana, konstrukcji zrębowej, na podmurówce, oszalowana pionowo, z widocznymi lisicami, w formie kościoła salowego z trójbocznie zamkniętym prezbiterium od wsch.; jednokondygnacyjny. Dach dwuspadowy, nad prezbiterium trójspadowy, z czworoboczną sygnaturką nad zach. częścią. Elewacja płd. 2-osiowa, rytmiczna; nad niskim cokołem niewielki gzyms, Okna prostokątne zamknięte odcinkowo, obramione szerokimi listwami; ścianę wieńczy gzymsowanie. Elewacja płn. potraktowana bliźniaczo. Front od strony wsch. jednoosiowy, z prostokątnym otworem drzwiowym, ujętym w szerokie obramienie, zakończone gzymsikiem. Nad nim okrągły otwór okienny, ze stolarką w formie uproszczonej rozetki. Na linii stropu Gzymsowanie, nakryte jednospadowym daszkiem, wraz z krawędziami dachu tworzą one trójkątny naczółek z romboidalnym deskowaniem i symbolem krzyża na środku i deską z inskrypcją: */PAMIĘTAJ NA ŚMIERĆ MÓDL SIĘ ZA UMARŁYCH/*. W trójbocznej elewacji zach., ściana środkowa z analogicznym jak nad wejściem okulusem. Pokrycie dachu z blachy kładzionej na zakładkę. Stolarka okienna i drzwiowa drewniana, historyczna.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Nie wymaga pilnych prac konserwatorskich ani budowlanych. Z uwagi na wiek, konieczne są regularne inspekcje pokrycia dachowego i orynnowania. Ponadto zaleca się usunięcie tablic informacyjnych, zamieszczonych na elewacjach budynku, znacznie, negatywnie wpływających na estetyczny ogład zabytku.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

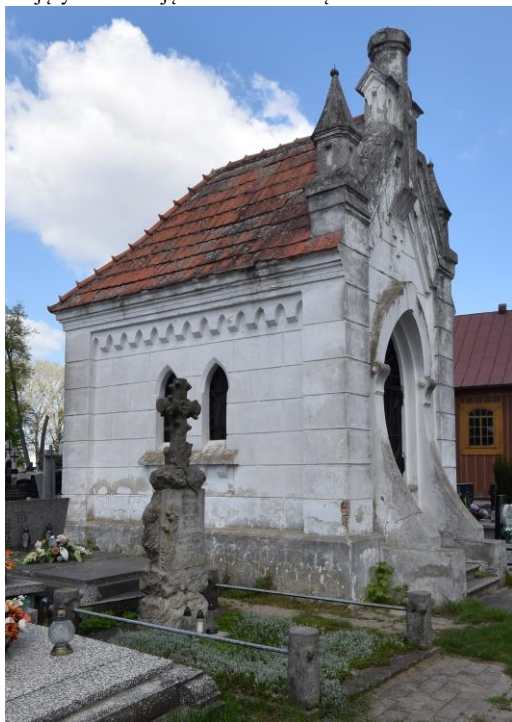
1. Nazwa

**KAPLICA GROBOWA
RODZINY NOWCÓW**

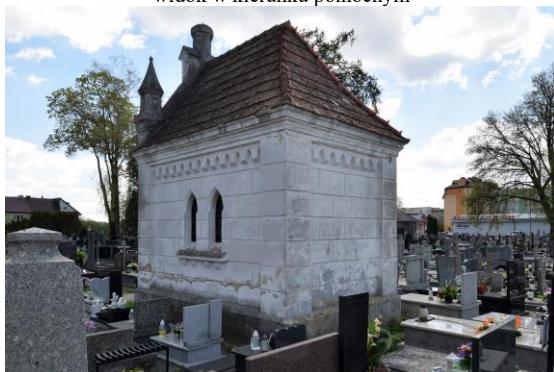
2. Czas powstania

około 1880 r.

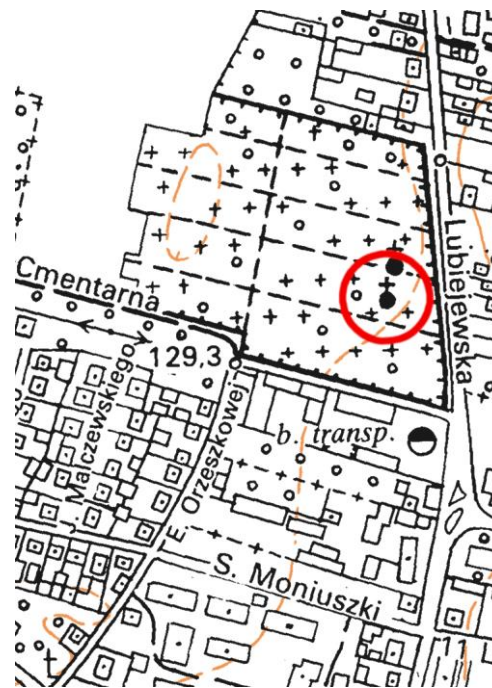
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północnym

widok w kierunku południowym

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143_C.PL.1989.275, skala 1:10 000,
zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Lubiejewska**

nr działki: **547 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Obiekt usytuowany na terenie wpisanym do rejestru zabytków

nr rejestru: **A-561**

decyzją z dnia: **30.02.1986 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Kaplica wybudowana ok. 1880 roku, dla zmarłych z rodziny Nowców – lokalnych aptekarzy. Znajduje się na cmentarzu parafialnym parafii p.w. Wniebowzięcia NMP, zlokalizowanym przy ul. Lubiejewskiej, w płn.-wsch. części miasta.

Kaplica usytuowana w pobliżu wschodniej strony nekropolii, w połowie jej długości; w niedalekim sąsiedztwie zabytkowej, drewnianej kaplicy grobowej zm. Zofii z Przyjemskich Franciszkowej Barzykowskiej.

Budowla murowana z cegły, otynkowana, parterowa. Wzniesiona na planie prostokąta, z opracowaniem stylistycznym nawiązująca do eklektycznego budownictwa sakralnego (salowego). Całość elewacji – poza strefą cokołu – boniowana, z nieznacznie wysuniętym cokołem. Fasada frontowa, wsch., z reprezentacyjnym wejściem poprzedzonym schodkami, płynnie przechodzącymi w portal zamknięty ostrołukowo. Bezpośrednio nad nim niewielki krzyż. W narożach lizeny, wspierające trójkątny szczyt, składający się z gzymsowania, dwóch sterczyn na skrajach i jednej na osi środkowej. Elewacja płn. jednoosiowa, z ostrołukowym biforium i parapetem wspartym na czterech konsolkach; zwieńczona gzymsowaniem, poprzedzonym dekoracyjnym fryzem arkadowym; w narożach lizeny. Elewacja przeciwna opracowana analogicznie, podobnie zachodnia lecz pozbawiona otworów okiennych. Dach trójspadowy, kryty dachówką. Otwory okienne i wejściowy opatrzone dekoracyjnymi kratownicami.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Nie wymaga pilnych prac konserwatorskich ani budowlanych. Niemniej, zauważalne są liczne zawilgocenia i odparzenia tynków, uszczerbki w połaci dachowej, zazielenienia i zabrudzenia, które w sumie negatywnie wpływają na estetykę obiektu. Ponadto zawilgocenia mogły lub mogą w najbliższej przyszłości wpłynąć na stan techniczny obiektu. Zaleca się wykonanie inspekcji budowlanej w celu oceny kondycji murów.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, a także zlokalizowanie na terenie cmentarza parafialnego, wpisanego do rejestru zabytków wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

lata 30. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

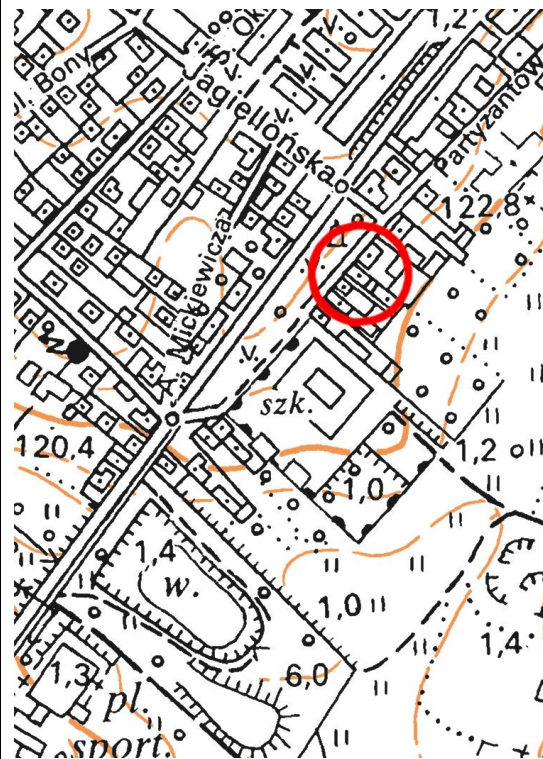
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku wschodnim

widok w kierunku południowym

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Partyzantów 31**

nr działki: **3092/1 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwości organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony najprawdopodobniej w latach 30. XX w., na potrzeby mieszkaniowe. Dom usytuowany w pld.-zach. części miasta, bezpośrednio przy ul. Partyzantów; w niedalekim sąsiedztwie Szkoły Podstawowej nr 1. Działka w kształcie prostokąta, wąska, ogrodzona, na której znajdują się dodatkowo zabudowania gospodarcze. Budynek konstrukcji drewnianej, oszalowany, na podmurówce, parterowy, niepodpiwniczony, z nieużytkowym poddaszem, wniesiony na planie prostokąta. Ścianą szczytową skierowany do ulicy; natomiast przeciwną połączony z murowaną zabudową gospodarczą. Dach dwuspadowy, kryty blachą kładzioną na zakładkę. Elew. frontowa pld.-zach., 5-osiowa, o nieregularnym rozkładzie okien i wejściem na osi środkowej. Przeciwną ścianą z dwoma oknami, z czego jedno wyraźnie mniejsze. Ściana szczytowa, pld.-zach., dwuosiowa, z prostokątnymi otworami okiennymi; w trójkątnym szczycie poddasze doświetlone niewielkim prostokątnym okienkiem. Otwory okienne opatrzone okiennicami; stolarka okienna PCV, drzwiowa drewniana. Teren działki uporządkowany, wjazd na posesję bramą przy zachodnim narożu.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dość dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Teren wokół uporządkowany.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i rodzaju pokrycia oraz detali architektonicznych.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

lata 30. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

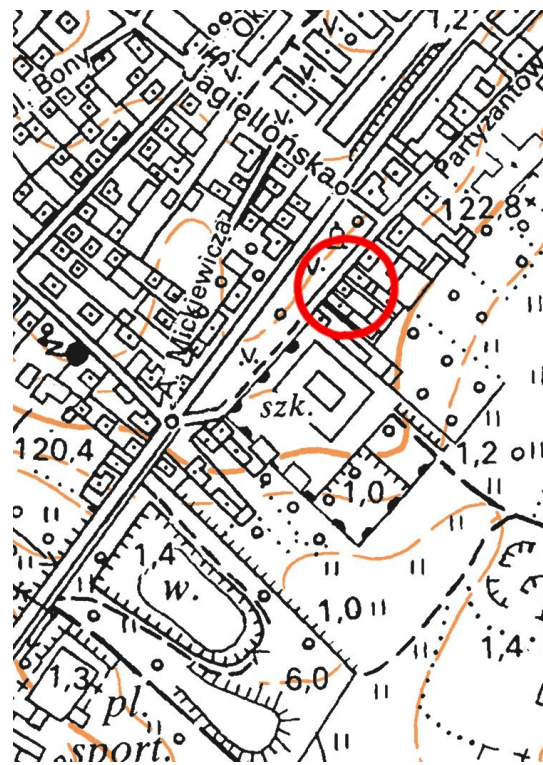
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowym

widok w kierunku północno-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Partyzantów 33**

nr działki: **3093/7 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony najprawdopodobniej w latach 30. XX w., na potrzeby mieszkaniowe. W przeszłości właściciel dokonał zmiany elewacji, pokrywając ją sidingiem, a także wymienił pokrycie dachowe, stolarkę okienną i drzwiową. Dom usytuowany w pld.-zach. części miasta, bezpośrednio przy ul. Partyzantów; w niedalekim sąsiedztwie Szkoły Podstawowej nr 1. Działka w kształcie prostokąta, wąska, ogrodzona, na której znajduje się dodatkowo zabudowanie gospodarcze. Budynek w konstrukcji drewnianej na podmurówce, parterowy, niepodpiwniczony, z nieużytkowym poddaszem, wniesiony na planie prostokąta. Ścianą szczytową skierowaną do ulicy. Dach dwuspadowy, kryty blachą trapezową. Elew. frontowa pld.-zach., 3-osiowa, z wejściem przekrytym daszkiem na osi trzeciej. Przeciwnie ściana z jednym otworem okiennym, przy lewym narożu. Ściana szczytowa, pld.-zach., dwuosiowa, z prostokątnymi otworami okiennymi. Elewacja pld.-wsch. dwuosiowa, z prostokątnymi otworami okiennymi oraz niewielkim wejściem na poddasze w szczycie. Stolarka okienna PCV, drzwiowa drewniana. Teren działki uporządkowany, wjazd na posesję bramą przy zachodnim narożu.

Obiekt zachowany w średnim stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Niemniej, obecnie ze względu na pokrycie elewacji współczesnym, białym sidingiem i zastosowanie stolarki okiennej PCV budynek wyraźnie zatracza swoje walory zabytkowe. Teren wokół uporządkowany.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu.

Zaleca się powrót do pierwotnej formy oszalowania a także wymianę stolarki okiennej na stolarkę drewnianą, którą należy dostosować detałem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania. Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

lata 30. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku wschodnim

widok w kierunku północnym

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Partyzantów 35**

nr działki: **3095/3 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

Ostrów Mazowiecka swoją historię sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony najprawdopodobniej w latach 30. XX w., na potrzeby mieszkaniowe. Dom usytuowany w pld.-zach. części miasta, bezpośrednio przy ul. Partyzantów; w niedalekim sąsiedztwie Szkoły Podstawowej nr 1. Działka w kształcie prostokąta, wąska, ogrodzona, na której znajduje się dodatkowo zabudowa gospodarcza. Budynek w konstrukcji drewnianej, oszalowany, na podmurówce, parterowy, niepodpiwniczony, z nieużytkowym poddaszem, wniesiony na planie prostokąta. Ścianą szczytową skierowaną do ulicy. Dach dwuspadowy, kryty dachówką cementową. Elewacja frontowa pld.-zach., 3-osiowa, symetryczna, z wejściem na osi środkowej; otwór okienny po lewej został zmieniony na drzwiowy (adaptacja części budynku na cele lokalu handlowo-usługowego). Przeciwległa ściana z pojedynczym oknem na osi. Ściana szczytowa, pln.-zach., dwuosiowa, z otworami okiennymi; w trójkątnym szczycie poddasze doświetlone niewielkim prostokątnym okienkiem. Elewacja przeciwległa opracowana analogicznie. Otwory drzwiowe i okienne prostokątne – dodatkowo opatrzone okiennicami; stolarka okienna i drzwiowa drewniana, najprawdopodobniej pierwotna; w części lokalowej współczesne rolety antywłamaniowe. Teren działki uporządkowany, wjazd na posesję bramą przy zachodnim narożu.

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Teren wokół uporządkowany.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, rodzaju pokrycia, historycznej stolarki okiennej drzwiowej oraz detali architektonicznych.

Zalecane jest przywrócenie okna w miejscu wtórnego otworu drzwiowego i zrekonstruowanie okiennic oraz prace odświeżające elewacji.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania. Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

lata 30. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku wschodnim

widok w kierunku zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Partyzantów 37**

nr działki: **3096/5 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony najprawdopodobniej w latach 30. XX w., na potrzeby mieszkaniowe. Dom usytuowany w pld.-zach. części miasta, bezpośrednio przy ul. Partyzantów; w sąsiedztwie Szkoły Podstawowej nr 1. Działka w kształcie prostokąta, wąska, ogrodzona, na której znajduje się dodatkowo zabudowa gospodarcza. Budynek konstrukcji drewnianej, oszalowany, na podmurówce, parterowy, częściowo podpiwniczony, z nieużytkowym poddaszem, wniesiony na planie prostokąta. Ścianą szczytową skierowany do ulicy; natomiast przeciwległą połączony z drewnianą późniejszą przybudówką mieszkalną. Dach trzyspadowy, kryty dachówką ceramiczną; na przybudówce jednospadowy. Elewacja frontowa budynku historycznego pñ.-wsch., 2-osiova, z wejściem poprzedzonym schodkami na lewej osi. Przeciwległa ściana z pojedynczym oknem po prawej stronie. Ściana szczytowa, pñ.-zach., dwuosiova, z otworami okiennymi. Elewacja przeciwległa zakryta przybudówką. Otwory drzwiowe i okienne prostokątne – dodatkowo opatrzone okiennicami; stolarka okienna wtórna PCV, drzwiowa drewniana, najprawdopodobniej pierwotna. Teren działki częściowo uporządkowany, wjazd na posesję bramą przy północnym narożu.

Obiekt zachowany w złym stanie.

Zauważalny jest niepokojący stan pokrycia dachowego i orynnownia. Oszalowanie historyczne wymaga remontu. Dobudówka nie scala się estetycznie z częścią historyczną. Jej stan zachowania również negatywnie wpływa na walory estetyczne. Niezgodna z historyczną jest również współczesna stolarka okienna. Teren wokół budynku wymaga uporządkowania.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, rodzaju pokrycia i detali architektonicznych.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania, ponieważ obecny ich stan może przyczyniać się do destrukcji obiektu.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

lata 30. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku zachodnim

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000,
zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **plk. Karola Piłata 1**

nr działki: **1662/1 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony w latach 30. XX wieku, na potrzeby mieszkaniowe. Dom usytuowany na wsch. od centrum miasta. Położony przy ul. płk. Karola Piłata, w bliskiej odległości od Placu Ludwika Waryńskiego, tworząc krótki ciąg zabudowy jedno- i wielorodzinnej. Działka w kształcie zbliżonym do prostokąta, ogrodzona, na której znajduje się dodatkowo niewielka zabudowa gospodarcza. Budynek kalenicą zwrócony równolegle do linii drogi. Wzniesiony na planie prostokąta, w konstrukcji drewnianej, oszalowany, na podmurówce, parterowy, niepodpiwniczony, z użytkowym poddaszem. Dach dwuspadowy. Od strony fasady, na osi środkowej pseudoryzalit, wystający ponad połac dachu, o zbliżonej wysokości kalenicy dwuspadowego daszku. Po przeciwnej stronie, analogicznie posadowiony, wyraźnie wysunięty przed lico ściany ryzalit, o nieco niżej położonej kalenicy dwuspadowego daszku. Frontowa elewacja wsch. 6-osiowa, z rytmicznie rozmieszczonymi otworami okiennymi. Oś symetrii stanowi wejście w części pseudoryzalitu; dodatkowe wejście (do lokalu handlowego) na osi 1, między narożem a oknem. Szalowanie elewacji układem desek akcentuje poszczególne partie – pionowe deskowanie cokołu, z gzymsem pod linią okien, powyżej poziome, a w części poddasza pionowe, z dekoracyjnym wycięciem w dolnych zakończeniach desek. Otwory okienne i drzwiowe obwiedzione listewkami. Tylne elewacja zach., 5-osiowa, symetryczna, z ryzalitem na środku, w którego bocznych ścianach umieszczono wejścia do lokali mieszkaniowych. Tu opracowanie elewacji analogiczne, połowa po stronie pld. dodatkowo obita papą; w części ryzalitu wyłącznie pionowe deskowanie. Pld. ściana szczytowa z jednym otworem okiennym, doświetlającym poddasze. Deskowanie ściany pionowe z gzymsem na wysokości stropu oraz nad oknem. Ściana przeciwna opracowana podobnie, bez otworów okiennych czy drzwiowych. Pokrycie dachu nad pld. połową domu z blachy trapezowej, nad pld. dachówką cementową. Stolarka okienna niemal całkowicie wymieniona na współczesną PCV; drzwiowa drewniana. Teren uporządkowany i utrzymany.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, historycznej stolarki i detali architektonicznych.

Zaleca się przywrócenie właściwej estetyki stolarki okiennej i drzwiowej. Dodatkowo, zwłaszcza w pld. połowie budynku, konieczne są regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

lata 30. XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku zachodnim

widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **plk. Karola Piłata 3**

nr działki: **3295 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony w latach 30. XX wieku, na potrzeby mieszkaniowe. Dom usytuowany na wsch. od centrum miasta. Położony przy ul. płk. Karola Piłata, w bliskiej odległości od Placu Ludwika Waryńskiego, tworząc krótki ciąg zabudowy jedno- i wielorodzinnej. Działka w kształcie zbliżonym do prostokąta, ogrodzona. Budynek kalenicą zwrócony równolegle do linii drogi. Wzniesiony na planie prostokąta, w konstrukcji drewnianej, oszalowany, na podmurówce, parterowy, niepodpiwniczony, z częściowo użytkowym poddaszem. Dach dwuspadowy. Od strony zach., na osi środkowej ryzalit, wystający ponad połac dachu, o zbliżonej wysokości kalenicy dwuspadowego daszku. Frontowa elewacja wsch. 5-osiowa, asymetryczna, z wejściem poprzedzonym schodkami na osi 3. Szalowanie elewacji układem desek akcentuje poszczególne partie – pionowe deskowanie cokołu, z gzymsowaniem pod linią okien, powyżej poziome. Otwory okienne i drzwiowe obwiedzione listewkami. Tylne elewacja zach., 4-osiowa, asymetryczna, z ryzalitem na środku, w którego bocznych ścianach umieszczono wejścia do lokali mieszkaniowych. Tu opracowanie elewacji analogiczne; w części ryzalitu wyłącznie poziome deskowanie. Płd. ściana szczytowa bez otworów okiennych czy drzwiowych. Deskowanie ściany analogiczne, dodatkowo w części poddasza pionowe, z dekoracyjnym wycięciem w dolnych zakończeniach desek. Przeciwległa ściana szczytu opracowana podobnie, dodatkowo z jednym otworem okiennym w parterze, zlokalizowanym bliżej zach. naroża. Pokrycie dachu z blachy trapezowej. Stolarka okienna i drzwiowa zachowane historyczne. Teren częściowo uporządkowany i utrzymany.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu, historycznej stolarki i detali architektonicznych.

Zaleca się regularne inspekcje stanu zachowania pokrycia dachowego oraz orynnowania.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

JATKI
obecnie MDK „JATKI”

2. Czas powstania

1902-1903 r.

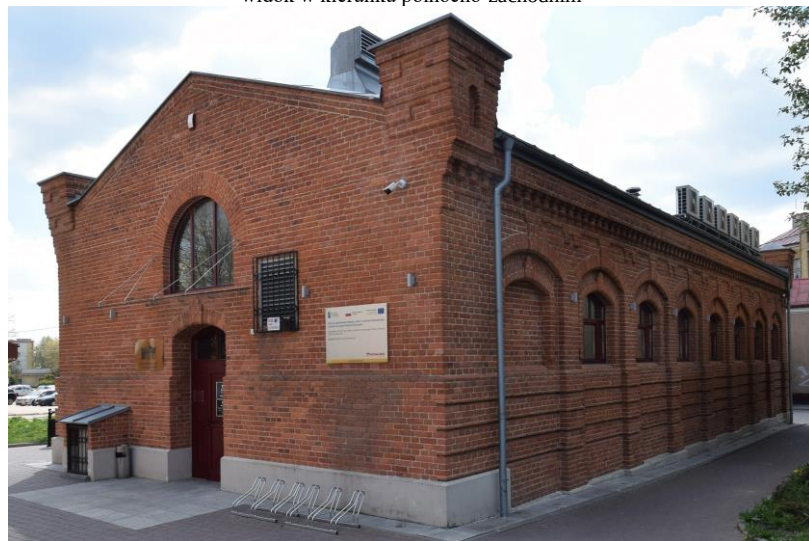
3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-zachodnim

widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965, 254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Pocztowa 20**

nr działki: **1692 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków
nr rejestru: **A-598**
decyzją z dnia: **28.11.1988 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwości organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiono na pozostałościach fundamentów po budynku Kasy Miejskiej, w latach 1902-1903 na potrzeby sprzedaży mięsa z uboju. Po 1945 roku funkcję nieco zmieniono na halę targową. Z czasem jego funkcja zanikła, a budynek zaczął podupadać. W roku 2017 podjęto się remontu i adaptacji obiektu na potrzeby Miejskiego Domu Kultury, w tym czasie zlikwidowaną sąsiednią zabudowę gospodarczą.

Zlokalizowany na płn. od centrum miasta, przy ul. Pocztowej, w otoczeniu zabudowy wielorodzinnej i handlowo-usługowej. Niedaleko w kierunku pld. Plac Księżnej Anny Mazowieckiej. Znajduje się na niewielkiej trapezoidalnej działce, kalenicą ustawiony prostopadle do linii drogi; od zach. i pld. sąsiaduje z blokami mieszkalnymi; a od wsch. z niewielkim placem utwardzonym kostką oraz placem zieleni sąsiedniej działki.

Budynek wzniesiony na planie prostokąta, murowany z cegły, nieotynkowany, niepodpiwniczony, bez poddasza, na podmurówce, parterowy, kryty dachem dwuspadowym. Pld. ściana szczytowa 3-osiowa, symetryczna z wejściem (obecnie przerobionym na otwór okienny) zaakcentowaną płytką arkadową, pełno łukową niszą na osi środkowej; w polu której, u góry znajduje się niskie, szerokie okno zamknięte łukiem pełnym. Na skrajnych osiach kwadratowe okna zamknięte pełno łukowo. Nad nimi odcinki fryzu arkadowego. Pomędzy osiami lizeny podtrzymujące trójkątne belkowanie z fryzem kroksztynowym i gzymsem. Elewację wieńczą trzy prostokątne sterczyny: w narożach i na osi środkowej; dekorowane formami krenelażu. Szczytowa ściana płn. jednoosiowa, z analogicznym wejściem na środku i oknem powyżej, lecz bez tak rozbudowanego detalu: gzymsik kordonowy, nadproża drzwi ze zwornikiem, dwie analogiczne sterczyny wieńczące w narożach. Elewacja wsch. 8-osiowa, rytmiczna, z wejściem wtórnie przekutym podczas remontu na osi 2; umieszczonym pod oknem. Osie akcentowane po bokach lizenami, podtrzymującymi arkadowe łuki nad otworami okiennymi. Łuki nad oknami dodatkowo dekorowane nadprożem ze zwornikami. W zwieńczeniu fryz kroksztynowy; w narożach analogiczne sterczyny. Elewacja zach. opracowana analogicznie, bez wejścia i blendą zamiast okna na osi 1. Stolarka okienna i drzwiowa wymieniona na współczesną, zgodna z historyczną. Teren wokół uporządkowany i utrzymany, z ławkami i latarniami.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w bardzo dobrym stanie.

Budynek w ostatnich latach przeszedł kapitalny remont.

Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

KAMIENICA

2. Czas powstania

1903 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północnym

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **gen. Władysława Sikorskiego 6 i 4a**

nr działki: **1703 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Kamienica czynszowa wzniesiona w 1903 roku, dla Andrzeja i Wiktorii Tatkovskich, sukcesywnie dziedziczona. Od początku także z przeznaczeniem części parterowej na cele lokali handlowo-usługowych. Zlokalizowany w centralnej części miasta, na północ od Ratusza, przy narożu placu Katarzyny Mazowieckiej. Parcela okolona jest ulicami: gen. Władysława Sikorskiego, Inwalidów i Pocztową. Do kamienicy, od płn.-wsch. przylega parterowy, drewniany budynek przy Inwalidów 4; a ten łączy się z ciągiem zabudowy oficynowej. Na podwórzu kamienicy, kształtem zbliżone do trójkąta prowadzi wjazd przez niewielką bramę od strony ul. Pocztowej. Budynek o nieregularnym kształcie, rzutem zbliżonym do litery L. Dwukondygnacyjny z użytkowym poddaszem, a także trzykondygnacyjny w części dwóch ryzalitów, znajdujących się na środkowych osiach fasady i od podwórza. Dach dwuspadowy, w części czterospadowy, kryty blachą kładzioną na zakładkę. W połaciach dachów korpusów piętrowych lukarny zadaszone dwuspadowo, a nad ściętym narożem płd. facjatka o wysokim dachu wielospadowym. Budynek murowany, otynkowany, w partiach lukarn i facjatki szalowany, podpiwniczony. Elewacja frontowa, płd.-zach., symetryczna, 21-osiowa, w parterze i piętrze, z wejściem na osi 11 i dodatkowymi wejściami do lokali użytkowych na osiach: 3, 5, 8, 9, 13, 14, 17 i 19; dwukondygnacyjna, z ryzalitem trzykondygnacyjnym na szerokości osi od 7-15, ujętym u góry parą symetrycznych lukarn niższych korpusów.

Elewacja dodatkowo podzielona lizenami w narożach i w części ryzalitu; a także gzymsem kordonowym. Lizeny wspierają profilowany gzymś. Otwory drzwiowe i okienne prostokątne. Dodatkowo parapet okien podkreślony gzymśowaniem, miejscami tynkowym obramieniem, a w drugim piętrze motywami łukowego nadproża ze zwornikiem (dla trzech środkowych) i prostymi ze zwornikiem (po dwa okna skrajne). W zwieńczeniu ryzalitu balustradka z półkolistym okienkiem na środku. Naroże płd. ścięte, z lizenami na narożach, pomiędzy którymi znajduje się wejście, prostokątne okno; z połaci dachu wychodzi dwuosiowa mansarda. c.d. w tab. 9.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dość dobrym stanie.

Widoczne są miejscowe odparzenia tynku i zawilgocenia, zwłaszcza w partiach przyziemia i gzymsu. Elewacja podwórza z licznymi ubytkami tynku, śladami po niefachowych naprawach i modernizacjach. Stolarka okienna i drzwiowa w partiach lokali handlowych współczesna, negatywnie rzutująca na właściwy odbiór estetyczny budynku. Dodatkowym czynnikiem negatywnym, wpływającym na estetykę są nieuporządkowane szyldy i reklamy.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i detali architektonicznych.

Zaleca się wykonanie remontu elewacji ze szczególnym uwzględnieniem detali architektonicznych. Prace remontowe powinny być poprzedzone badaniami stratygraficznymi na ustalenie pierwotnej kolorystyki.

W przypadku wymiany stolarki okiennej bądź drzwiowej, zaleca się odtworzyć stolarkę okienną, drewnianą, którą należy dostosować detałem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

c.d. z tab. 8:

Elewacja płd.-wsch. 7-osiowa, nierytmiczna, z wejściami do lokali na osiach 3 i 5; a także dodatkowym, na ostatniej osi, zaakcentowanym pseudoryzalitem. Opracowanie podobne do frontowego. Z połaci dachu wychodzi para prostokątnych lukarn. Elewacja płn.-zach. 5-osiowa, nieregularna, z wejściem na osi środkowej. Dolne okna typu witrynowego, na piętrze prostokątne w opaskach. Opracowanie elewacji zbliżone do frontowej. Elewacja płn.wsch., od podwórza z ryzalitem zlokalizowanym odpowiednio do frontowego, wyłamanym do przodu trójstopniowo; z wyraźnie wyższym segmentem środkowym. Drugi ryzalit dwukondygnacyjny w części płn.-wsch. Opracowanie dekoracyjne bardziej oszczędne w stosunku do pozostałych – gzymś kordonowy nad parterem i drugi, wyraźnie wysunięty wieńczący. Ściana szczytu płn.-wsch., stykająca się z bud. sąsiednim; z parą okien doświetlających poddasze. Elewacja płn. od strony ul. Pocztowej ślepa w parterze, z jednym oknem i symetrycznie umieszczoną blendą po stronie przeciwnej. Opracowanie analogiczne do sąsiedniej elewacji płn.-zach. Stolarka okienna wymieniona na nową, miejscami zgodną formą z historyczną; w ryzalicie podwórza oraz w części lukarn i w facjacie zachowane relikty oryginalnej. Stolarka drzwiowa współczesna, w większości PCV, nieliczne płycinowe.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

KAMIENICA CZYNSZOWA

2. Czas powstania

1914 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-zachodnim

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965, 254141__C.PL.1990.115, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **gen. Władysława Sikorskiego 131**

nr działki: **648/1 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Kamienica wzniesiona w 1914 r., prawdopodobnie przez oficera rosyjskiego, a rok później odkupiona przez Ignacego i Bolesława Żemralskich. Już w 1927 r., część budynku wydzierżawiono Poczcie. W czasach powojennych upaństwowiony, wykorzystywany na potrzeby mieszkań komunalnych i urzędu pocztowego. Odzyskany przez spadkobierców B. Żemralskiego w latach 90., zachował zbliżoną funkcję. Kamienica była gruntownie remontowana w 2000 r., wraz ze zmianą stolarki okiennej i drzwiowej, pokrycia dachowego, czy ociepleniem elewacji.

Budynek zlokalizowany na płn.-zach. krańcu miasta, bezpośrednio przy ulicy gen. Władysława Sikorskiego, prowadzącej dalej do miejscowości Komorowo. Posadowiony na nieregularnej działce, sąsiaduje od pld.-wsch. z drewnianym budynkiem mieszkalnym i niewielką kapliczką przydrożną oraz zabudową gospodarczą i podwórzem od pld.-zach. Teren częściowo porośnięty drzewami. Wzniesiony na planie zbliżonym do prostokąta, murowany i otynkowany, dwukondygnacyjny z poddaszem użytkowym, podpiwniczony, kryty dachem dwuspadowym. Elewacja frontowa, płn.-wsch., zwrócona równolegle do linii ulicy jest 7-osiowa, symetryczna, z wejściem na osi środkowej, zaakcentowanym, na całej wysokości pseudoryzalitem. Niewielkie, prostokątne okna doświetlają część podpiwniczenia, powyżej otwory okienne obwiedzione prostokątnym pasem w tynku – otwór wejściowy z podobnym, lecz zakończonym łukiem nadprożem. Kondygnacja zakończona gzymsem kordonowym. Na osiach 2 i 6 drugiej kondygnacji niewielkie, prostokątne balkony z metalowymi balustradami. Otwory okienne i drzwiowe opracowane analogicznie. Ścianę zamyka prosty gzyms. W części pseudowyzalitu zwieńczenie przybiera formę trójkątnego zwieńczenia z niewielkimi sterczynami na skrajach, wychodzącego wyraźnie powyżej linii gzymsu. Między nim a otworem okiennym poniżej umieszczono datę /1914/. Elewacja przeciwna o dekoracji ograniczającej się wyłącznie do gzymsu wieńczącego, jest 5-osiowa, z wejściem na osi środkowej. Na szerokości pierwszych trzech osi elewacja jest wysunięta do przodu. W powstałym narożu, od strony pld.-wsch. znajduje się wejście do piwnic. Pld. naroże budynku fazowane na wysokości parteru. Pld.-wsch. ściana szczytowa wyłącznie z dwoma otworami okiennymi doświetlającymi poddasze – analogicznie elewacja płn.-zach. Stolarka okienna współczesna PCV, z wprowadzonymi podziałami kwater. Pokrycie dachowe z blachy trapezowej. Teren wokół częściowo utrzymany, utwardzony kostką i uporządkowany.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Obecnie nie wymaga prac konserwatorskich czy budowlanych. Zaleca się regularne inspekcje pokrycia dachowego i rynnowania.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i detali architektonicznych.

W przypadku wymiany stolarki okiennej bądź drzwiowej, zaleca się odtworzyć stolarkę okienną, drewnianą, którą należy dostosować detałem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

FABRYKA ZATRZASKÓW

2. Czas powstania

około 1900 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-zachodnim

widok w kierunku północno-zachodnim

widok w kierunku południowym

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143 __C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Juliusza Słowackiego 2**

nr działki: **4891 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc. O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy. Budynek wzniesiony ok. 1900 roku, w którym mieściła się fabryka zatrząsków. Prawdopodobnie z uwagi na działania wojenne fabryka zaprzestała produkcji, a sam budynek po 1945 r. pełnił funkcję głównie magazynową – zamurowano okna i część drzwi. Z czasem, w obiekcie zaczęto wygospodarowywać przestrzeń na handel i usługi (przede wszystkim w jego zachodniej połowie). Prawdopodobnie pod koniec XX lub na pocz. XXI w. przeprowadzono modernizację elewacji dla zachodniej połowy budynku, całkowicie tracąc tym samym pierwotny charakter.

Obiekt zlokalizowany na płn.-wsch. od centrum, przy ul. Juliusza Słowackiego, w bliskim sąsiedztwie ul. 3-go Maja. Murowany z cegły palonej, jednokondygnacyjny, z dachem dwuspadowym; wzniesiony na planie długiego prostokąta – dłuższą elewacją frontową zwrócony w stronę ulicy (pomiędzy nimi pas zieleni i chodnika). Elewacja frontowa, płn., 12-osiowa (pierwotnie 13-), z wejściem na osi 10. W części zachodniej fasady otynkowany, z prostokątnymi blendami, otworem okiennym i drzwiowym. W części wschodniej nieotynkowany, z blendami po zaślepionych prostokątnych otworach okiennych, zamkniętych od góry łukiem odcinkowym, a od dołu zaakcentowane lekko wysuniętym gzymsiem; poniżej dekoracyjne, prostokątne formy płycin i cokół. Osie rozmieszczone rytmicznie, z lizenami w narożach oraz pomiędzy osiami 2 i 3. Elewacja pld. o analogicznym układzie osiowym. Zach. ściana szczytowa ze współczesną elewacją i wtórnymi otworami okiennymi (na osi) i drzwiowym po prawej. Przeciwległa ściana szczytowa przekształcona, otynkowana, z dużo niższym, prostokątnym oknem w pobliżu osi oraz wejściem przy lewym narożu, poprzedzonym schodkami i niewielkim tarasem. Dach kryty blachą: w części zach. kładziona na zakładkę, w części wschodniej blachodachówka. Teren prostokątnej działki częściowo wygradzony.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w średnim stanie.

Budynek podzielony na dwie niemal równe części, z czego zachodnia została poddana licznym modyfikacjom elewacji (zmienione układy komunikacyjne, otynkowany); a część wschodnia z zachowaną nieotynkowaną elewacją i dużą ilością historycznego detalu lecz z zaślepienymi otworami okiennymi i modernizacjami ściany szczytowej. Dodatkowo na wsch. części pokrycie dachowe jest w złym stanie, podobnie orynnowanie.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i detali architektonicznych.

Zaleca się przywrócenie okien o pierwotnym kształcie i układzie, ujednolicenie dachu w oparciu o materiały źródłowe oraz wymianę orynnowania, usunięcie szpecących reklam i nawiązanie w tynku do dawnego rysunku i kolorystyki elewacji frontowej.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

około 1900-1910 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowym

widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Juliusza Słowackiego 6**

nr działki: **4892 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwości organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Budynek wzniesiony ok. 1900-1910 roku, na potrzeby mieszkaniowe dla lekarza Władysława Taczanowskiego. Po wojnie część budynku wykorzystywana była przez różne urzędy. Na przełomie XX i XXI w. doszło do kilku przekształceń bryły i miejscowej zmiany estetyki elewacji. Przez większość czasu część budynku wykorzystywana była na cele opieki medycznej. Obiekt zlokalizowany na płn.-wsch. od centrum, przy ul. Juliusza Słowackiego, w bliskim sąsiedztwie ul. Tadeusza Kościuszki; ścianą wsch. graniczy z sąsiednim budynkiem. Dom murowany, otynkowany, na podmurówce, częściowo podpiwniczony, parterowy z poddaszem użytkowym. Wzniesiony na rzucie zbliżonym do podkowy, z niższą, prostokątną dobudówką dostawioną do pld.-zach. naroża oraz z równej wysokości dobudówką o nieregularnym kształcie, przy pld. –wsch. narożu. Elewacja frontowa płn., symetryczna, 7-osiowa, z wejściem w ryzalicie na osi środkowej. Ryzalit z formami nawiązującymi do pilastrów w narożach, boniowaniem poziomym ścian i profilowanym gzymsowaniem, zwieńczony szczytem wychodzącym prostokątnie z połaci dachu (lukarna), z prostokątnym oknem pośrodku, dekorowany płycinami zakończonym łukowanym gzymsem. Pozostała część elewacji z wydzieloną strefą cokołu, sięgająca parapetu okien, z formami poziomymi, prostokątnych płycin i częściowo wystającymi powyżej gruntu otworami okiennymi. Niewielki gzyms kordonowy na linii stropu. W narożach boniowanie. Elewacja przeciwległa czteroosiowa, z gankiem w formie portyku wspartego na sześciu kolumnach. Powyżej szeroka lukarna na osi oraz wyraźnie mniejsza po prawej. Dekoracja i opracowanie elewacji zbliżone do frontowej. Szczytowa ściana zach. z jednym oknem w lewej części, po prawej wejście przez przybudówkę. Partia poddasza doświetlona parą prostokątnych okien, dekoracja odpowiadająca stylistycznie frontowej. Przybudówka zach. rozbudowana, z analogicznym opracowaniem dekoracyjnym elewacji. Druga dostawka od strony wsch. z dwoma wejściami do piwnic. Dach nad częścią główną dwuspadowy, z oknami połaciowymi, z dwupołaciowym wyłamaniem w miejscach lukarn. Nad przybudówkami dachy dwuspadowe. Pokrycie z blachodachówki. Teren ogrodzony, za budynkiem znajduje się garaż; kształt działki nieregularnego wieloboku. Stolarka okienna wymieniona, odpowiadająca stylistycznie; drzwiowa współczesna bezstylowa.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. W trakcie użytkowania, właściciele dokonali kilku istotnych zmian. Zach. dobudówka została przedłużona, a elewacja utraciła dekoracyjne gzymsy przy oknach, a także dodano wtórne elementy i detale.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i historycznych detali architektonicznych.

Zaleca się wymianę stolarki drzwiowej na bardziej odpowiadającą stylistycznie.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

1. Nazwa

DAWNA FABRYKA CUKIERKÓW
obecnie NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE

2. Czas powstania

1876 r.

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-zachodnim

widok w kierunku północnym

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143_C.PL.1989.275, skala 1:10 000,
zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Warszawska 22**

nr działki: **2356/1 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Dawna fabryka cukierków wzniesiona została w 1876 roku. W latach 60. została rozbudowana o powierzchnię produkcyjno-magazynową od strony pñ.-zach. Z uwagi na zmiany w sposobie użytkowania – funkcja handlowo-usługowa i późniejsza przedszkolna – na pocz. XXI w. wykonano kapitalny remont ze zmianą konstrukcji dachu i elewacji. Budynek zlokalizowany w pñd.-zach. części miasta. Kilkaset metrów od Ogródka Jordanowskiego i Muzeum Domu Rodzinnego Pileckich. Jest nieznacznie cofnięty od linii ulicy Warszawskiej, kalenicą równoległą do niej, otoczony zabudową magazynowo-gospodarczą i sąsiadujący z bud. jednorodinnymi. Przed budynkiem niewielki plac parkingowy, utwardzony kostką.

Historyczna część budowli wzniesiona na planie prostokąta, z późniejszą dobudówką od strony tylnej elewacji (pñ.-zach.). Murowany, ob. ocieplony i otynkowany (pierwotnie cegła tynkowana), bez podpiwniczenia i z zaadaptowanym poddaszem na cele użytkowe. Dach dwuspadowy, częściowo przebudowany w ostatnich latach – wysunięty wyraźnie poza lico ścian. Elewacja frontowa, pñd.-wsch. 5-osiowa, symetryczna, z wejściem na osi środkowej, zaakcentowanej pseudoryzalitem i wtórnym, dwuspadowym daszkiem wspartym na kolumnach. W narożach historycznie lizeny, ob. odtworzone w tynku, wspierały niskie, graniaste sterczyny (usunięte). Prostokątne otwory okienne na osi 1 i 2 w prostych obwolutach; na osiach 4 i 5 zamurowane i pozostawione nieregularne, małe otwory okienne. Ścianę wieńczy gzymsowanie. W części pseudoryzalitu zwieńczenie w formie balustradki wysuniętej ponad krawędź dachu, z datą w prostokątnym polu /1876/. Szczytowa ściana pñ.-wsch. 4-osiowa w parterze, asymetryczna, z dwoma wejściami na skrajnych osiach (wtórne). Na wysokości stropu gzymsowanie, powyżej trzy symetrycznie ułożone otwory okienne (wtórne) w trójkątnym zwieńczeniu elewacji, doświetlające poddasze. Otwory okienne i drzwiowe obwiedzione prostą oblamówką. Ściana przeciwna opracowana podobnie, przy czym w części parteru otwory okienne znajdują się blisko siebie, na jej pñ.-zach. połowie. Do tylnej, pñ.-zach. elewacji dobudowano prostokątny magazyn, kryty jednospadowo. Stolarka okienna i drzwiowa współczesna. Nienawiązująca do historycznej. Zmieniona konstrukcja dachu i pokrycie z dachówki na blacho-dachówkę. Teren utrzymany, ogrodzony, z bramami po obu stronach frontu.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Budynek w ostatnich latach przeszedł kapitalny remont, zmieniając konstrukcję i pokrycie dachowe oraz zacierając i likwidując historyczny detal architektoniczny. Jego wartość została w znacznej mierze zatarta.

Obecnie nie wymaga podejmowania prac.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską przez wzgląd na funkcję obiektu i częściowo zachowaną oryginalną bryłę.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

KAMIENICA

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku wschodnim

widok w kierunku północno-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143_C.PL.1989.275, skala 1:10 000,
zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Plac Ludwika Waryńskiego 11**

nr działki: **3433/4 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Kamienica wzniesiona na początku XX w., na potrzeby mieszkaniowe. Z czasem, w poziomie parteru zaczęto wygospodarowywać lokale na potrzeby działalności gospodarczych. Wtedy też przekształcono trzy okna parteru elewacji frontowej na drzwi. Budynek zlokalizowany na wsch. od centrum miasta, na wsch. skraju pl. Waryńskiego i znajdującego się w jego obrębie dworca autobusowego; nieopodal skrzyżowania z ul. płk. Karola Piłata i ul. Wiejską. Posadowiony na działce o nieregularnym kształcie, obrysem zbliżonym do prostokąta; przy jej wschodniej granicy. Zabudowa gospodarcza w płn.-wsch. narożu parceli. Kamienica kalenicą ustawiona równolegle do linii ulicy, w lekkim oddaleniu od jej skrajni. Przed budynkiem teren utwardzony, zaadaptowany na parking. Ogrodzenie linią równą z fasadą, okala całą powierzchnię działki. Budynek wzniesiony na planie prostokąta, murowany, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z użytkowym poddaszem, otynkowany, z pseudoryzalitem i piramidalną wystawką w połaci dachu na osi środkowej. Dach naczółkowy, nad wystawką dwuspadowy – kryty gontem bitumicznym. Elewacja frontowa, zach. 7-osiowa, symetryczna, z wejściem na osi środkowej oraz wtórnymi (do lokali handlowych) na osiach 3, 5 i 7. Płytki występek ryzalitu w narożach zaakcentowany pilastrami. W narożach wysmukłe, prostokątne płyciny. Parter zamknięty profilowanym gzymsem kordonowym. Piętro o podobnym układzie, z niewielkimi balkonami na osiach 2, 4 i 6; zakończone profilowanym gzymsem. W wystawce, zwieńczonej trójkątnym naczółkiem pojedyncze okno. Elewacja zachodnia 5-osiowa, z zadaszonym wejściem na osi środkowej. Gzymsowanie powtórzone jak na froncie. Szczytowa ściana zach. ślepa w parterze, na piętrze pojedyncze okno, usytuowane na wsch. połowie ściany; partię poddasza doświetlają dwa symetryczne okna. Opracowanie elewacji przeciwległej lustrzane. Wszystkie otwory okienne i drzwiowe prostokątne. Stolarka okien, tylnego wejścia i wtórnych drzwi na froncie współczesna; drzwi frontowe, na osi drewniane płycinowe. Teren wokół budynku uporządkowany.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu i detali architektonicznych.

Budynek na chwilę obecną nie wymaga pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Niemniej, wskazane jest przeprowadzenie regularnych przeglądów pokrycia dachowego i orynnowania. Należy także uporządkować reklamy i szyldy umieszczane na elewacji.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

KAMIENICA

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku wschodnim

widok w kierunku południowo-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000,
zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Plac Ludwika Waryńskiego 12**

nr działki: **3434/1 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Kamienica wzniesiona na początku XX w., na potrzeby mieszkaniowe. Z czasem, w poziomie parteru zaczęto wygospodarowywać lokale na potrzeby działalności gospodarczych. Przekształcono wówczas trzy okna parteru elewacji frontowej na drzwi. Budynek zlokalizowany na wsch. od centrum miasta, na wsch. skraju Placu Ludwika Waryńskiego i znajdującego się w jego obrębie dworca autobusowego; nieopodal skrzyżowania z ul. Mieczkowskiego. Posadowiony na działce o nieregularnym kształcie; przy jej wschodniej granicy. Kamienica kalenicą ustawiona równolegle do linii ulicy, w lekkim oddaleniu od jej skrajni. Przed budynkiem teren utwardzony, zaadaptowany na parking. Ogrodzenie linią równą z fasadą, okala całą powierzchnię działki. Budynek wzniesiony na planie prostokąta, murowany, częściowo podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z użytkowym poddaszem, otynkowany, z mansardami w połąci dachu na osi środkowej, po obu stronach budynku. Dach mansardowy, nad facjatą dwuspadowy – kryty blachą kładzioną na zakładkę. Elewacja frontowa, zach. 7-osiowa, rytmiczna, z czterema wejściami wtórnymi (do lokali handlowych) na osiach 1, 3, 5 i 6. W narożach formy lizen. Parter zamknięty profilowanym gzymsem kordonowym. Piętro o podobnym układzie, symetryczne, z niewielkim balkonem na osi środkowej; zakończone profilowanym gzymsem. Otwory okienne dodatkowo z dekoracyjną obwolutą. W mansardzie, zwieńczonej trójkątnym naczółkiem niewielki balkon z drzwiami i flankujące go dwa okna. Elewacja zachodnia 5-osiowa, asymetryczna, z wejściem na osi 4. Druga kondygnacja zakończona gzymsem, facjatą powyżej – jedno małe kwadratowe okienko na osi i dwa większe po bokach, nad nimi gzyms wydzielający trójkątny naczółek. Szczytowa ściana zach. z jednym wejściem w parterze, na wsch. połowie, na piętrze i poddaszu 2-osiowa; brak detalu. Szczyt przeciwny z jednym, wąskim prostokątnym okienkiem na linii piętra. Wszystkie otwory okienne i drzwiowe prostokątne. Stolarka okien i drzwi współczesna. Teren wokół budynku utrzymany.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Obecnie nie wymaga prac konserwatorskich czy budowlanych. Remont dachu, oraz elewacji, która została ocieplona i otynkowana między 2013 a 2017 rokiem.

Obiekt należy otoczyć opieką konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bryły, kształtu, kąta nachylenia dachu.

Należy rozważyć powrót do pierwotnej artykulacji okien w części parteru a także odtworzenie drewnianej stolarki, którą należy dostosować detalem, podziałem i wystrojem do stylistyki i charakteru elewacji, w oparciu o materiały źródłowe, bądź czas powstania i stylistykę budynku.

Z uwagi na objęcie budynku ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, wszelkie prace mogące wpłynąć na jego ogład zewnętrzny muszą być przeprowadzane w konsultacji i za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

1928 r.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

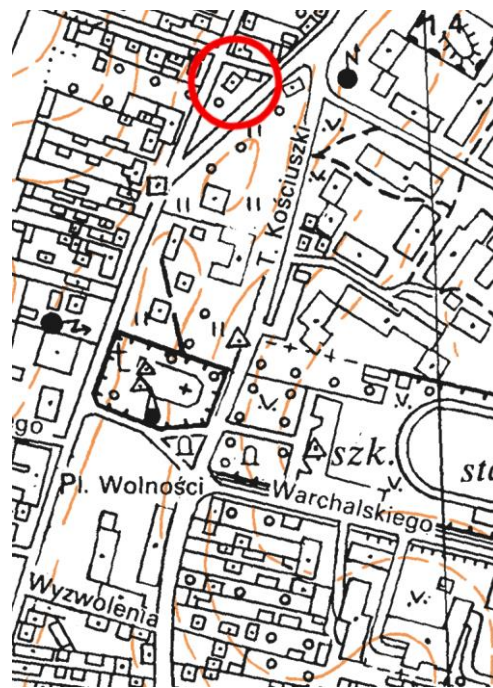
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku północno-zachodnim

2widok w kierunku południowo-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143_C.PL.1989.275, skala 1:10 000,
zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Wileńska 2**

nr działki: **4007 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Wpis do rejestru zabytków

nr rejestru: **A-599**

decyzją z dnia: **28.11.1988 r.**

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Dom wzniesiony w 1928 roku, na cele mieszkaniowe. Jego pierwszym właścicielem, jak i projektantem był arch. Stefana Zwolanowski. W 1945 roku budynek po raz pierwszy zmienia właściciela. Później jeszcze m.in. w roku 1982. Budynek stale służy wyłącznie celom mieszkaniowym.

Usytuowany na płn.-wsch. od centrum miasta; na parceli kształtem zbliżonej do trójkąta, okolonej ulicami: Wileńska, Młyńska (ciąg pieszo-rowerowy) i Armii Krajowej. Niedaleko na pld. od niego znajdują się zabudowania Parafii Rzym.-Kat. p.w. Wniebowzięcia NMP. Zlokalizowany nieco na północ od centrum ogrodzonej parceli. Założony na rzucie zbliżonym do kwadratu, z ryzalitem od pld.-zach. na osi środkowej. Wzniesiony w konstrukcji ryglowej, parterowy, częściowo dwukondygnacyjny z użytkowym poddaszem; podpiwniczony. Dach dwuspadowy, z wystawkami nakrytymi trójspadowo, wychodzącymi z połaci nad częścią parterową; umieszczonymi symetrycznie od stron płn.-zach. i pld.-wsch. Fasada od strony pld.-zach., 2-osiowa, z dużym prostokątnym otworem okiennym, zarówno w parterze, jak i na piętrze, zlokalizowanym na osi ryzalitu oraz wejściem we wschodniej części parterowej budynku. Nad oknem drugiej kondygnacji forma gzymsu, który wraz z krawędzią dachu tworzy trójkątne pole wypełnione deskowaniem „w jodełkę” oraz niewielkim okienkiem pośrodku. Pierwsze dwie kondygnacje ryzalitu z odsłoniętymi, ozdobnymi belkami konstrukcyjnymi. Elewacja pld.-wsch. 2-osiowa, symetryczna, parterowa, z lukarną. Elewacja przeciwna o podobnym obrysie, z tym że 1-osiowa, z wejściem po schodach przy południowym narożu. Ściana szczytu płn.-wsch., w partii parteru doświetlona jednym, dużym oknem, powyżej, nad gzymsowaniem mniejsze okno doświetlające drugą kondygnację w poddaszu. Dach kryty dachówką ceramiczną. Prostokątne otwory okienne i drzwiowe ze stolarką drewnianą, historyczną; zachowana część okiennic. Na terenie posesji, założony ogród z licznymi drzewami i krzewami, od strony płn., za domem parterowy budynek gospodarczy.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Budynek na chwilę obecną nie wymaga podejmowania pilnych prac konserwatorskich czy budowlanych. Niemniej, z uwagi na wysłużenie przeglądu wymaga pokrycie oraz sama konstrukcja dachu; a także orynnowanie. Ogrodzenie wymaga odnowienia.

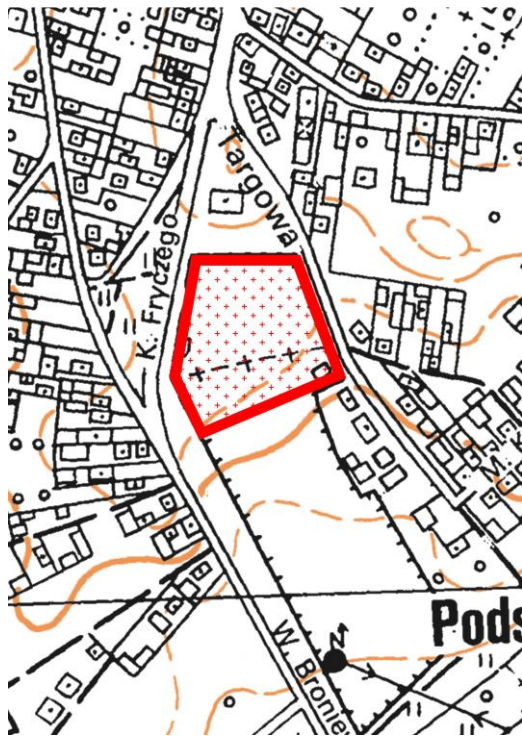
Z uwagi na objęcie obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, wszelkie prace w jego obrębie muszą być przeprowadzane w konsultacji i za pisemną zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ		KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość	
1. Nazwa		2. Czas powstania		OSTRÓW MAZOWIECKA	
CMENTARZ ŻYDOWSKI STARY KIRKUT		koniec XVII w. (?)			
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym		 widok w kierunku południowo-wschodnim		4. Adres	
				ulica i nr: Władysława Broniewskiego	
				nr działki: 3526 Ostrów Mazowiecka	
				5. Przynależność administracyjna	
				województwo mazowieckie	
				powiat ostrowski	
				gmina Ostrów Mazowiecka	
				6. Formy ochrony	
				Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:	
				Uchwała Nr XXXVII/159/2012 Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia 28.12.2012 r.	
		 Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965, 254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja obiektu			

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Cmentarz założony prawdopodobnie pod koniec XVII wieku, na potrzeby pochówku społeczności żydowskiej. Położony na pld. od centrum miasta, w klinie ulic: Karola Frycznego i Targowej. Na obszarze jego północnej części znajduje się kompleks sklepów średnio i mało powierzchniowych. Pozostałą przestrzeń wykorzystano na plac targowy, z nielicznymi ciągami straganów. Brak wyraźnie zaznaczonych granic. Zajmuje powierzchnię przypuszczalnie ok. 1,94 hektara.

Brak zachowanych pomników nagrobnych.

Cmentarz jest w złym stanie zachowania.

Brak zachowanych pomników nagrobnych, nieczytelne granice. Na jego obszarze znajduje się zabudowa handlowa i handlowo-usługowa; pozostała wykorzystywana jest na potrzeby targowiska o nieutwardzonym placu.

Brak należytego oznaczenia w terenie – należy wykonać oznakowanie cmentarza.

Z uwagi na objęcie obszaru ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, zmiany w użytkowaniu oraz roboty ziemne mogące naruszyć cmentarz żydowski, mogą być podejmowane wyłącznie pod nadzorem archeologicznym za pozwoleniem Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

**CMENTARZ ŻYDOWSKI
NOWY KIRKUT**

2. Czas powstania

początek XX w.

3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

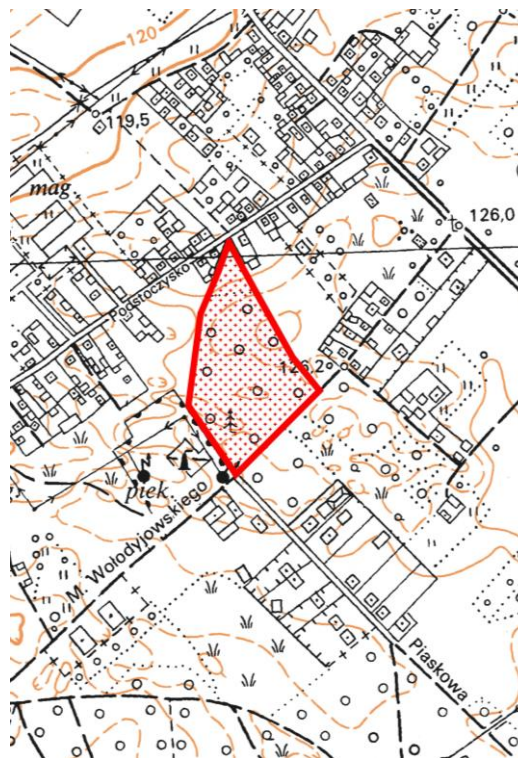
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

fragment macewy

widok w kierunku północno-wschodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **Michała Wołodyjowskiego**

nr działki: **3706 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

Uchwała Nr **XXXVII/159/2012** Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia **28.12.2012 r.**

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

Cmentarz założony na pocz. XX wieku, na potrzeby pochówku społeczności żydowskiej. Położony na pld.-wsch. od centrum miasta, pomiędzy ulicami Michała Wołodyjowskiego i Podstoczysko; w sąsiedztwie luźnej zabudowy domów jednorodzinnych i budynku piekarni (od pld.-zach.). Zajmuje powierzchnię ok. 2,5 hektara. Teren jego porasta las, głównie sosnowy. Nieliczne zachowane pomniki nagrobne – zdewastowane.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Cmentarz jest w złym stanie zachowania.

Istniejące nagrobki są pouszkadzane, zapadnięte.

Brak należytego oznaczenia w terenie.

Zaleca się ustabilizowanie pomników na gruncie, próbę złożenia rozbitych pomników (w miarę zachowanych elementów). Zaleca się wyraźne oznakowanie cmentarza w terenie, także poprzez wygrodzenie terenu. Należy regularnie porządkować teren z gałęzi i innych odpadów zielonych, a także kontrolować, czy nie dochodzi do nielegalnego składowania odpadów.

Z uwagi na objęcie obszaru ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, zmiany w użytkowaniu oraz roboty ziemne mogące naruszyć cmentarz żydowski, mogą być podejmowane wyłącznie pod nadzorem archeologicznym za zezwoleniem Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
04.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

ZBIOROWA MOGIŁA Z II WOJNY ŚWIATOWEJ

2. Czas powstania

1939 r., 1983 r.

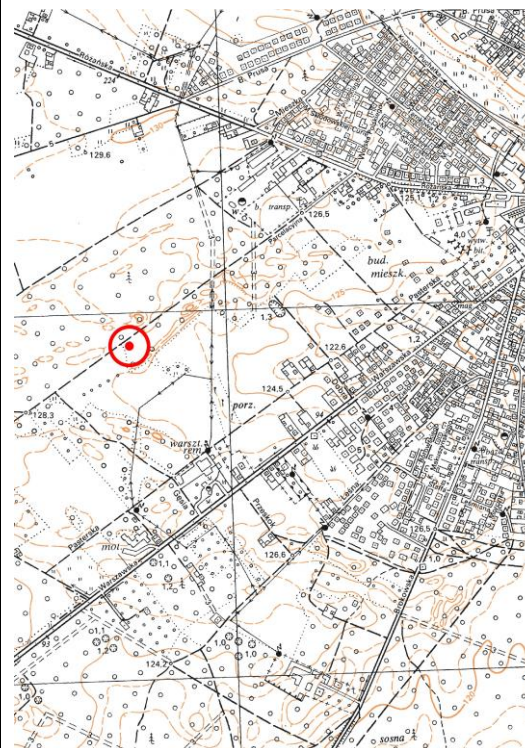
3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965, 254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: przy Antoniego Wróblewskiego

nr działki: 2475/2 Ostrów Mazowiecka

5. Przynależność administracyjna

województwo mazowieckie

powiat ostrowski

gmina Ostrów Mazowiecka

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwości organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

W dniu 11 listopada 1939 r. na obrzeżach Ostrowi Mazowieckiej Niemcy rozstrzelali grupę kilkuset żydowskich mieszkańców miasta. Pretekstem do tej zbrodni miało być rzekome podpalenie przez Żydów budynku przy ul. Warszawskiej. Ciała ofiar pochowano w miejscu mordu. W 1943 r. lub 1944 r., na rozkaz Niemców, zwłoki pomordowanych wykopano i wywieziono. Z relacji mieszkańców wiadomo, że jeszcze w latach 60. w miejscu egzekucji można było odnaleźć kości ludzkie.

W tym samym dniu miejscowy Landrat wydał obwieszczenie stanowiące:

„Na mocy wyroku Warszawskiego Sądu Wojennego zostali skazani w dniu dzisiejszym na karę śmierci ci wszyscy, którzy brali udział w podpaleniu m. Ostrowi Maz., jak również i ci, którzy wiedzieli o sprawcach bądź im dopomagali w wykonaniu przestępstwa. Wyrok powyższy został natychmiast wykonany. Ostrzegam, że wszelkiego rodzaju akty sabotażu będą karane śmiercią.”

18 kwietnia 1983 r. nad masowym grobem odsłonięto pomnik z napisem o treści:

Pamięci 500 ostrowskich Żydów zamordowanych w tym miejscu przez hitlerowców 11 XI 1939 r. Społeczeństwo Ostrowi Mazowieckiej.

Podczas budowy obwodnicy miasta, pomnik został przemieszczony. Dziś znajduje się w pewnym oddaleniu od miejsca mordu – po prawej stronie drogi S8 wiodącej z Warszawy do Ostrowi, w kępie drzew, niedaleko wylotu ulicy Antoniego Wróblewskiego.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zachowany w dobrym stanie. Brak należytego oznaczenia w terenie.

Zaleca się wyraźne oznakowanie mogiły w terenie, także poprzez wygrodzenie terenu. Należy regularnie porządkować teren z gałęzi i innych odpadów zielonych, a także kontrolować, czy nie dochodzi do nielegalnego składowania odpadów.

Z uwagi na objęcie mogiły ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, zmiany w użytkowaniu oraz roboty ziemne, mogą być podejmowane wyłącznie za zezwoleniem Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
08.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

ZBIOROWA MOGIŁA POWSTAŃCÓW STYCZNIOWYCH

2. Czas powstania

2. połowa XIX w. (po 1863 r.)

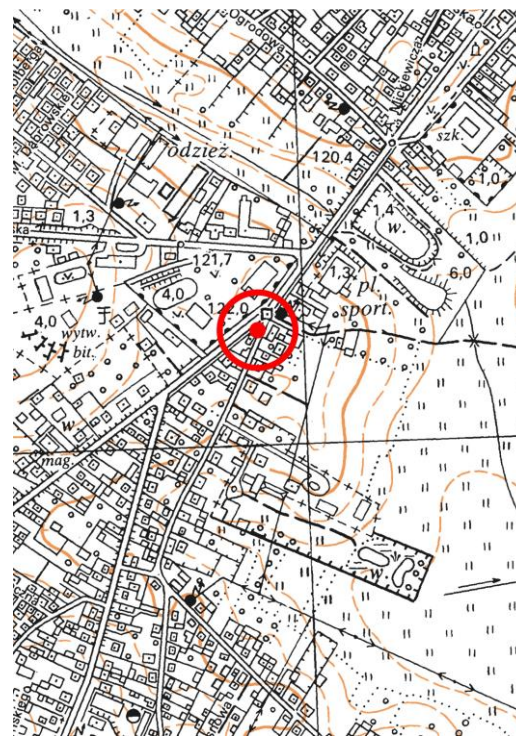
3. Miejscowość

**OSTRÓW
MAZOWIECKA**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

widok w kierunku południowo-zachodnim

Ostrów Mazowiecka – fragment mapy w układzie 1965,
254143__C.PL.1989.275, skala 1:10 000, zaznaczona
lokalizacja obiektu

4. Adres

ulica i nr: **63-go Roku/ Warszawska**

nr działki: **2801/1 Ostrów Mazowiecka**

5. Przynależność administracyjna

województwo **mazowieckie**

powiat **ostrowski**

gmina **Ostrów Mazowiecka**

6. Formy ochrony

Ostrów Mazowiecka swoją historią sięga XV w. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1414 roku. Prawa miejskie miejscowość uzyskała w 1434 r. W pierwszej połowie XVI w. miasto przeżywało wyjątkowo bujny rozwój, zarówno gospodarczy, jak i kulturowy. Wpływ na to miały przede wszystkim możliwość organizowania czterech jarmarków w roku i cotygodniowego targu (prawa te nadała księżna Anna), a także nieco późniejsze włączenie całego Mazowsza do Królestwa Polskiego oraz nadanie ostrowskiego probostwa sekretarzowi Zygmunta Augusta, wybitnemu humaniście – Andrzejowi Patrycemu Nideckiemu. Okres wojen przetaczających się w następnym stuleciu spowodował znaczny spadek prosperity miasta. Zaczęto odnotowywać napływ ludności żydowskiej. Do końca XIX w. na około 5 tys. mieszkańców ponad 3 tys. stanowili Żydzi. Lata 1890-1905 są okresem największego rozwoju gosp. – powstaje wiele placówek kult.-społ., szkoła, kościół, cerkiew etc.

O ile I wojna światowa nie spowodowała lokalnie większych szkód, to w kolejnej wojnie, straty w ludności były kolosalne (przede wszystkim przez nazistowską eksterminację Żydów), a samo miasto w ponad połowie zostało zniszczone. Okres powojenny skupiał się na odbudowie zniszczeń i rozwoju (budowa zakładów przemysłowych), co w latach późniejszych przełożyło się na dynamiczny rozwój gospodarczy.

U zbiegu ul. 63-go Roku i Warszawskiej ustawiony jest żeliwny krzyż na mogile w formie kamiennego cokołu.

Krzyż upamiętnia żołnierzy walczących z Rosjanami w czasie powstania styczniowego. W 1864 r. rozstrzelano tu żołnierzy carskich, którzy przeszli na stronę polską: szeregowca Stiepana Szeremietiewa (9 maja) i podoficera Bonifacego Bielickiego (5 lipca).

Żelazny, osadzony w kamieniu krzyż nawiązuje do drewnianego postawionego po upadku powstania styczniowego na miejscu straceń – szubienic – przy dawnej Dróżce Nagoszewskiej – dzisiejszy teren Ogródka Jordanowskiego. W obecnym miejscu, krzyż znajduje się od 1889 roku.

Krzyż ustawiony na kamiennym cokole w formie spłaszczonego sześcioboku. Na jednym z boków data 1879. Krucyfiks metalowy, imitujący drewniany poprzez wystające sęki i łączenie sznurem.

Całość otoczona metalowym ogrodzeniem, zadbana i uporządkowana.

Obiekt zachowany w dobrym stanie.

Zaleca się wyraźne oznakowanie mogiły w terenie. Należy regularnie porządkować teren z gałęzi i innych odpadów zielonych.

Z uwagi na objęcie mogiły ochroną prawną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków, zmiany w użytkowaniu oraz roboty mogące naruszyć mogiłę, mogą być podejmowane wyłącznie za zezwoleniem Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
08.2022 r.

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków